

nové město

1/2023 - ROČNÍK 32 (26)

8/ Člověk v dnešní době - Jan Vývoda

10/ Péče o dlouhodobě nemocné osoby

21/ Mezinárodní škola Foco

**Milí čtenáři,
přejeme vám
radostný nový rok!**

Vaše redakce

**Předplatte si časopis
NOVÉ MĚSTO**

nebo ho darujte svým blízkým!

ROČNÍ PŘEDPLATNÉ 600 Kč.

Předplatné do zahraničí: 1400 Kč.

Č. ú. **6043141003**, kód banky: **2700**

Váš variabilní symbol je uveden na obalu časopisu.

UniCredit Bank, Czech Republic, a. s.

IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003

Swift: BACXCZPP

Informace k předplatnému:

Tel.: 733 798 155

e-mail: předplatne@novemesto.cz

Adresa redakce:

Nové město – časopis, Havlíčkova 155/51, 602 00 Brno

Tel: 721 630 119, e-mail: redakce@novemesto.cz

nové město

Časopis Hnutí fokoláře – 1/2023, vychází 6x ročně, ročník 32 (26) – 32. ročník od vzniku československé verze, 26. ročník samostatné české verze. ■ Vydává Dilo Mariino (Hnutí Focolare) – ženská část, Strašovská 841, 190 17 Praha 9 – Vnoř, IČO: 45247935 ■ Časopis je v distribuci též v Knihkupectví Paulínky, Jungmannovo nám. 18, Praha 1. ■ Roční předplatné: 600 Kč. Bankovní spojení: UniCredit Bank, Czech Republic, a. s. Praha, č. ú. 6043141003, kód banky: 2700. IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003 Swift: BACXCZPP ■ Zodpovědný redaktor: Mgr. Ludmila Šturmová ■ Výkonný redaktor: Mgr. Magdalena Broschová ■ Administrativní redakce: Jana Nováková ■ Redakční rada: Ing. Milena Honetschlagerová, Ing. Jiří Kratochvíl, Mgr. Marie Koukolová, doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., Ing. Zdeněk Vích, CSc. ■ Překlady a redakční spolupráce: Mgr. Marta Hanušovská, Mgr. Zdeňka Růžicková, PhDr. Drahomíra Syřůčková, ■ Grafická úprava a zlom: Grafika Vodička & Dezortová ■ Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13 – Stodůlky ■ ISSN 1212 - 0782 ■ Reg. číslo: MK ČR E 7868. Novinová zasluka – Povolila ČP, s.p., OZ Praha, č.j. NP 1362/1994. Ze dne 27. 6. 1994 ■ Nové město ve světě vychází celkem ve 36 vydáních ve 22 jazycích ■ Objednávky slovenského časopisu Nové město zasílejte na adresu: Nové město Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice, e-mail: casopis@nm.sk, tel.: +421 911 445 626. ■ Titulní strana: Ze závěrečného večera školy Foco v Římě, Foto: Archiv Centrum gen 3.

OBSAH

Tipy a náměty

- 3/ Praha přivítá účastníky
Evropského kontinentálního shromáždění
Nové internetové stránky novemesto.cz
31. Bál dobrých srdcí

Zamyšlení a ohlédnutí

- 4/ Benedikt XVI. odešel
5/ Benedikt XVI. ve vzpomínkách Marie Voce
6/ Pohled na (nemocného) člověka
7/ Co jsme v roce 2022 ztratili a co jsme dostali?

Člověk v dnešní době

- 8/ To nejlepší je teprve před námi
(Rozhovor s Janem Vývodou)

Vztahy, rodina, společnost

- 10/ Péče a poMOC (O pečování o dlouhodobě
nemocné osoby a o jejich doprovázejících)

Posezení s evangelickým farářem

- 13/ Aby lidé cítili přijetí a také se zasmáli
(Rozhovor s Ondřejem Mackem)

Duchovní inspirace

- 14/ Modlitba – „dech duše“
15/ Tak se modlil biskup Hemmerle

Anketa

- 16/ Modlitba v mém životě

Slovo života na únor

- 17/ „Ty jsi Bůh, který mě vidí.“ (srov. Gen 16,13)

Život ze Slova

- 18/ Powerbanka
Radost z pomoci
Adventní věnec
Otevřít své dveře

Z Hnutí fokoláře

Na cestě tvořivé věrnosti

- 19/ Inkulturace a umění naslouchat hlasu Ducha

Z Hnutí fokoláře

Ze života gen

- 21/ Mezinárodní škola Foco

Z Hnutí fokoláře

- 22/ Ten, který vždy dodával odvahu (Danilo Zanzucchi)
24/ Držet se za ruce a kráčet společně

Komiks

- 25/ New York

(Za)myšlenka

- 26/ Prořezávej prozíravě
27/ Jít proti proudu

TIPY A NÁMĚTY

Praha přivítá účastníky Evropského kontinentálního shromáždění

Synodální setkání na úrovni kontinentu se uskuteční 5. až 9. února 2023 v Praze.

Papež František zahájil v říjnu 2021 tříletý synodální proces, který má posílit komunikaci a společnou odpovědnost v církvi. Je rozdělen do fáze diecézní, kontinentální a univerzální. Diecézní fáze probíhala diskuzemi mezi farníky a její závěry byly shrnuty do **dokumentu Národní syntézy, který je přístupný na webu** České biskupské konference www.cirkev.cz. Zde najdete také pracovní dokument pro kontinentální shromáždění a podpůrné materiály,

díky kterým lze více poznat ducha synodality, a především se učit ho žít.

Do kontinentálního shromáždění se zapojí 200 účastníků, kteří se budou zabývat textem vypracovaným Sekretariátem synody na základě příspěvků

jednotlivých biskupských konferencí. Na shromáždění přijdou zástupci jednotlivých biskupských konferencí, církevních hnutí, náboženských uskupení a řádů. Zváni jsou také zástupci jiných křesťanských církví. Mezi účastníky bude i **prezidentka Hnutí fokoláre Margaret Karramová a Gerhard Pross z Hnutí Ymca**, jenž stál u zrodu společenství mezi církevními hnutími Společně pro Evropu. Spolu s účastníky setkání bude možnost slavit **mši svatou ve středu 8. února 2023 od 18 hodin v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě**.

Hana Pohořalá

Nové internetové stránky novemesto.cz

V lednu tohoto roku jsme spustili nové webové stránky a zveme vás k jejich návštěvě. Věříme, že vám budou sloužit a obsah Nového města díky nim bude dosažitelnější.

Na adrese novemesto.cz nyní naleznete moderní a přehledné stránky, jejichž designerem je František Ettler. Kromě informací o redakci, nadačním fondu a předplatném je zde prostor pro inspirativní texty z tištěného časopisu. Najdete zde výběr článků s duchovní inspirací, rodinnou tematikou, zkušenostmi ze života a v rubrice Společnost jsou témata k společenskému dění, na které je aplikována spiritualita jednoty. Čtenáři oceňovaný seriál Návrat ke kořenům jsme na stránkách připravili v kompletní sestavě dvou ročníků. V dolní části úvodní stránky jsou titulní strany časopisů vydaných před půl rokem a dříve.

nové město

ÚVOD | SPOLEČNOST | ZE ŽIVOTA | VZTAHY, RODINA | NÁVRAT KE KOŘENŮM | DUCHOVNÍ INSPIRACE | Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Po jejich rozkliknutí můžete hledat v jejich obsahu a lze zvolit možnost stáhnutí vybraného časopisu ve formátu pdf. Doufáme, že díky novým webovým stránkám bude moci větší okruh lidí

poznat život dialogu a jednoty a budeme přítomni tam, kde se dnes pohybuje mnoho lidí – na internetu a sociálních sítích. Děkujeme za vaši podporu!

Redakce

31. Bál dobrých srdcí

Po netradičním květnovém termínu v minulém roce se 31. ročník Bálu dobrých srdcí letos uskuteční opět klasicky poslední sobotu v lednu 28. ledna 2023. Na benefiční akci srdečně zveme do Zubčic všechny letité příznivce i nové návštěvníky z řad široké veřejnosti.

Ples je určen všem, kdo se chtějí pobavit, zatančit si a podpořit dobrou věc.

Začátek je jako vždy ve 20 hodin. Těšit se můžete na dobrou hudbu, taneční program i bohatou tombolu na dobročinný účel, který bude představen v rámci plesu. V případě zájmu o rezervaci stolu prosím kontaktujte Talířovi na telefonním čísle +420 731 604 417, +420 734 681 416 nebo mailové adrese talirova.matka@gmail.com.

Těšíme se na Vás!

Mladí za sjednocený svět, jižní Čechy

*Ze zádušní mše svaté
za Benedikta XVI.
v katedrále sv. Víta,
Václava a Vojtěcha
v Praze.*

Foto: Lucie Horníková, Člověk a Víra

Benedikt XVI. odešel

OHLÉDNUTÍ

Můžeme říci, že odchod na věčnost bývalého papeže Benedikta XVI. proběhl ve stylu, v jakém žil, tedy bez velké veřejné publicity, v pokore a v tichosti. Pokud by se dal jeho osmiletý pontifikát stručně vymezit, tak lze říci, že se jednalo spíše o papeže učence než o pastýřský typ.

Vzhledem k jeho dispozicím to nebylo nic překvapivého. Jeho zájem se totiž již od mládí primárně soustředil na studium a akademickou dráhu. Postupně se přitom posunul od liberálnějších výkladů bohosloví ke konzervativnímu pojetí. Důvodem k tomu byly především obavy z toho, že se vývoj v církvi i ve společnosti neubíral z jeho pohledu patřičným směrem. Své představy vtělil v té době zejména do knihy „Úvod do

křesťanství“, kde zdůrazňuje, že pokrok v křesťanství musí být hlavně spojen s pevnou a hlubokou osobní vírou v Ježíše Krista. Výrazně kristologicky je laděna i třídílná kniha, kterou sepsal už během svého úřadování v Apoštolském paláci.

Těžko se zároveň dá jeho osobnost oddělit od postavy papeže Jana Pavla II. Můj kamarád, kněz Zbigniew Czendlik, mi po pohřbu řekl, že teprve nyní skutečně skončil pontifikát tohoto velkého Poláka. Josef Ratzinger se totiž stal jako prefekt jedné z nevlivnějších vatikánských kongregací teologickým hlasem prakticky celého jeho působení. Jan Pavel II. se zapsal do paměti jako člověk, který dokázal získat přízeň velkých davů a uměl se s jistotou pohybovat po jevišti současného světa. Ratzinger se i díky své plachosti držel spíše

v pozadí, ale jeho rukopis je patrný v řadě důležitých dokumentů, jež Svätý stolec v době Jana Pavla II. vydával. Ačkoliv každý z nich měl za sebou zcela jiný osobní příběh i charisma, v jednom se rozhodně shodovali, a to v zápasu za zachování stávajících církevních pravd v otázkách sexuální a manželské etiky a odmítavého přístupu k možnosti kněžského svěcení žen či oslabení pozic celibátu. V roce 1998 se podílel na přípravě celosvětového setkání nových církevních hnutí v Římě. Zdůraznil jejich význam jako výraz působení Ducha Svatého v dějinách církve, který neustále přináší nová charisma, která reagují na situaci ve společnosti. Ve svých veřejných vystoupeních během zahraničních návštěv, již jako hlava více než miliardy katolíků, se rovněž velmi často zabýval vztahem mezi rozumem a vírou nebo významem víry v sekulární demokratické společnosti. Mediálně se však v době jeho působení na Petrově stolci soustředila pozornost na kontroverzní momenty, které se z velké části dotýkaly v té době zveřejněných případů zneužívání v církevních institucích, zejména v Irsku, ale i v dalších evropských zemích. Současně se však snažil ze své pozice případy řešit a vytvořit mechanismy, jak takovým skutkům předcházet.

Ačkoliv patřil k nekompromisním obráncům církevní tradice, udělal v únoru 2013 revoluční krok, když nepochybně po dlouhých úvahách a vnitřních zápasech oznámil rezignaci na svůj úřad. Důvodů byla jistě celá řada, ale z duchovní optiky v tom můžeme vidět i otevřenost vůči Boží vůli. Domnívám se, že svým životem v tichém ústraní vytvořil precedens pro eventuální další emeritní papeže. Vzhledem k vyjádřením jeho sekretáře Gänsweina i vydání knihy jeho vzpomínek na soužití mezi oběma pontifiky se však asi rozvíří debata i o této části jeho života.

Přestože často poukazoval na nedostatky současné kultury, upoutal na sebe pozornost také v popkultuře, když byl na téma jeho rezignace natočen film „Dva papežové“.

Velmi silný dojem na něj zanechala zkušenost jeho návštěvy v České republice v roce 2009, která se stala podnětem k zahájení projektu dialogu mezi vědou, kulturou a vírou v podobě takzvaného nádvoří národů. Vedle teologického odkazu to může být další inspirace, kterou zde emeritní papež zanechal.

Jaroslav Šebek, historik

Benedikt XVI. ve vzpomínkách Marie Voce

Foto: focolare.org

OHLÉDNUTÍ

Během svého působení ve funkci prezidentky Hnutí fokoláře v letech 2008 až 2021 měla Maria Voce (Emmaus) možnost se několikrát setkat s papežem Benediktem XVI. Vyprávěla nám o svém vztahu s ním a o tom, jak vnímá přínos jeho pontifikátu pro církev a svět.

„Když jsem byla přijata na audienci v jeho pracovně, měla jsem dojem, jako bych vstoupila do obývacího pokoje, kde člověk může mluvit a být přijat s láskou, řekla bych s láskyplnou pozorností. Zároveň s gentlemanskou jemností, taktem a vlídností.“ Při zprávě o úmrtí papeže Benedikta XVI. se Marii Voce okamžitě vybaví vzpomínky na onen 13. duben 2010, kdy byla s tehdejším spoluprezidentem Hnutí P. Giancarlem Falettim přijata papežem.

„Bylo to druhý rok po smrti naší zakladatelky Chiary Lubichové,“ pokračuje Maria Voce. „Společně se spoluprezidentem jsme se vydali svěřit život Hnutí do papežových rukou. Dal nám své požehnání a vyzval nás, abychom pokračovali na cestě svatosti. Osobně na mě vždy zapůsobila jeho jemná laskavost a zároveň vřelá a rodinná přijetí. Měl velký smysl pro harmonii, pravděpodobně daný jeho láskou k hudbě, což se projevovalo i v tom, jak byla zařízená

jeho pracovna – místo přívětivé jako domov, posvátné jako kostel.“

Zúčastnila jste se mimo jiné 27. února 2013 poslední audience Benedikta XVI. po oznámení jeho demise. Jaké úvahy ve vás toto jeho rozhodnutí vyvolalo?

Když si uvědomil, že už nemá sílu plnit svůj úkol, měl odvahu přenechat své místo jiným, kteří podle jeho názoru měli více sil a možností ho zastávat lépe. Byla to volba, která, jak jsem řekla již tehdy, se mi zdá být destilátem jeho teologické a duchovní reflexe. Zdůrazňoval primát Boha, to, že dějiny jsou řízeny Jím. A vedl nás k tomu, abychom zachytili znamení doby a reagovali na ně s odvahou bolestných, ale inovativních rozhodnutí.

S jasným nádechem naděje, díky „jistotě, že církev patří Kristu“. Myslí, že se nemýlí, když řeknu, že církev, ke které papež Benedikt XVI. vždy vzhlížel, i když se rozhodl pro tuto volbu, je „církev-společenství“, plod Druhého vatikánského koncilu, ale také perspektiva, která „stále více vyjadřuje podstatu církve“, jak sám podtrhoval. A ono „stále více“ nám říká, že jsme to ještě plně neuskutečnili a vyzývá každého z nás, abychom v tomto směru pracovali se stále větší odpovědností.

Den po jeho zvolení papežem Chiara Lubichová napsala: „Na základě toho, jak jsem ho osobně poznala, protože má zvláštní dar chápat světlo Ducha, nepřestane překvapovat a předčí všechna očekávání.“ Jaký byl podle vás nejvýznamnější přínos Benedikta XVI. pro církev? Co říká dnešní církvi a církvi, kterou synoda připravuje na budoucnost?

Papež Ratzinger dokázal zachytit realitu hnutí v církvi jako „jaro Ducha“. Základní byl jeho projev, ještě jako kardinál, na Kongresu hnutí před velkým setkáním o Letnicích 1998 s papežem Janem Pavlem II. Jeden jeho text z roku 1969, obsažený v sérii rozhlasových přednášek, je oslovující, pomyslíme-li na dnešní dobu. Prozrazuje jeho hlubokou spiritualitu, směřování k podstatě a perspektivu, která byla přítomná v jeho srdci po celou dobu jeho pontifikátu. Konstatoval, že pro církev nastávají velmi těžké časy, že její skutečná krize právě začala a že se musí vypořádat s velkými otřesy. Ale tehdejší kardinál Ratzinger také řekl, že si je velmi jistý tím, co nakonec zůstane: ne církev politického kultu, ale církev víry. Nebude již dominantní společenskou silou v takové míře, jako tomu bylo dříve. Uzavřel, že církev však pozná nový rozkvět a objeví se jako domov člověka, kde lze nalézt život a naději až za hranici smrti.

Anna Lisa Innocenti
(Převzato z www.focolare.org,
redakčně kráceno)

Pohled na (nemocného) člověka

ZAMYŠLENÍ

Ilustrační foto: Citti Nuova
„na jedinečnost každého pacienta s jeho důstojností a křehkostí. Pacient je vždy důležitější než jeho nemoc, a proto při žádném terapeutickém přístupu nelze opomenout naslouchání pacientovi, jeho historii, úzkostem a obavám. I když není možné vyléčit, vždy je možné poskytovat péči, vždy je možné utěšovat, dát pacientovi pocítit blízkost, jež ukazuje zájem o člověka dříve než o jeho chorobu.“¹

Základním pohledem na nemocného je pohled na jeho důstojnost.

Etický kodex České lékařské komory začíná: „Stavovskou povinností lékaře je péče o zdraví každého člověka bez rozdílu, v souladu se zásadami lidskosti, v duchu úcty ke každému lidskému životu se všemi ohledy na důstojnost lidského jedince.“² Na první pohled jednoznačná věta, ale v současné době je třeba zamýšlet se, rozebírat a hájit tyto postoje. Ozývají se hlasy, které nepřiznávají důstojnost a status lidské osoby každému lidskému jedinci, a také hlasy, které zvažují zbytečnost pojmu důstojnost. Proto se ukazuje jako nanejvýš potřebné znát logickou rozumovou argumentaci a také umět obhájit důstojnost každého člověka, jakkoli ubohého a nemohoucího.³

V současné době existují dva základní pohledy na člověka jako osobu. Jeden (tzv. empirický funkcionalismus) charakterizuje představa, že status osoby je dán jejími funkcemi, které lze zjistit empiricky, že lidskou bytostí jsme od početí do smrti, ale že lidskou osobou se stáváme, ale můžeme jí i přestat být. Tato přisuzovaná lidská důstojnost vlastně člověku důstojnost (jako trvalou a stabilní hodnotu) bere, protože v jejím důsledku člověk někdy osobou je a svou důstojnost má a za jiných podmínek osobou není, a tedy ji nemá. Druhý směr (ontologický personalismus) se opírá o tezi, že neexistuje rozdíl mezi lidskou bytostí a lidskou osobou. Definuje osobu jako příslušní-

ka druhu Homo sapiens disponujícího lidským genomem, který má svůj duchovní, tedy personální rozměr. Podle něho člověk je v každém stadiu života lidskou osobou, od početí až po přirozenou smrt. Život člověka vnímá v kontinuitě. I člověk v bezvědomí a člověk umírající zůstává osobou do posledního vydechnutí.⁴

Hodnota lidského života je vymezena důstojností lidské osoby. „Lidská důstojnost je nedotknutelná, je východiskem a garancí všech lidských práv, z nichž má primární význam právo na život. Nositelem práv může být jen člověk. Lidská důstojnost je kritériem etických rozhodnutí v medicínské péči.“⁵

Právě proto lidská důstojnost má být základem všech vážných rozhodnutí týkajících se „osudu“ nemocného, jako je nepřijatelnost eutanázie či marné a zbytečné terapie nebo otázky intenzivní či paliativní péče a další.

Martin Uher, lékař působící v záchranné službě a kněz

Letos - 11. února - slavíme již 31. Světový den nemocných. Možná si někdo položí otázku, proč si připomínáme den nemocných? Nemoci prožívá téměř každý z nás a ony jsou častým předmětem našich rozhovorů. Co ale nemocní?

Nevidíme v nemocných jen nemoc, nehovoříme o nich jen jako o případu (jak se to často stává nám, zdravotnickým profesionálům)?

Dnes se hovoří hlavně o nejvíce rozšířených nemocech - kardiovaskulárních, onkologických či psychických. Nemocní trpí svými nemocemi, ale nejen těmi...

Jednou z velkých výzev současné medicíny je dívat se na člověka komplexně, jako na celek. Často vidíme jen danou nemoc, zaměřujeme se, léčíme jen „nemocný nebo podezřelý“ orgán... Ale nejednou nám chybí pohled na nemocného jako na člověka. Papež František to shrnul v loňském poselství k tomuto dni nemocných. Nesmíme zapomínat

1. Papež František, Poselství Svatého otce ke 30. světovému dni nemocných, viz www.cirkev.cz/poselstvi-svateho-otce-ke-30-svetovemu-dni-nemocnych 3853.
2. ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. Etický kodex České lékařské komory [online], listopad 2022 [cit. 5. prosince 2022]. Viz http://lkcr.cz/doc/cms_library/10_sp_c_10_eticky_kodex-100217.pdf.
3. Srov. MUNZAROVÁ, M. Důstojnost člověka v kontextu lékařství. In: PTÁČEK, R., BARTŮNĚK, P. a kol. Etika a komunikace v medicíně. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 51-54. ISBN 978-80-247-3976-2.
4. Srov. MUNZAROVÁ, M. Zdravotnická etika od A do Z. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 70-71. ISBN 8024710242.
5. Srov. TRIZULJAKOVÁ, J. Medicínska etika. Vybrané kapitoly. Bratislava: Veda, 2017, s. 33-34. ISBN 9788022340939.

Foto: archiv M. Uhra

Martin Uher

Ilustrační foto: Vojtěch Hlávka, Člověk a Víra

Restrikce, které dopadaly i na bohoslužby, nám nově prokázaly, že křesťanská víra je vztah k Bohu skrze Krista a v Duchu Svatém a zároveň i osobní vztah k našim bližním. Myslím, že si nově vážíme zvěstování Božího slova, slavení eucharistie i společných modliteb. Díky Bohu za možnosti internetových přenosů. Byla to velká pomoc. Přesto je to jen náhražka skutečného setkávání pod křížem Kristovým a ve vzájemné pomoci a praktické službě lásky.

V červenci se na Velehradě konalo shrnující setkání na téma synodality uvnitř církve. Tento široký projekt se na řadě míst stal projektem ekumenickým. Velmi jsem ocenil otevřenost, se kterou byla nesnadná a potřebná témata diskutována. Církev je *koinonia* – společenství a jako společenství živého Krista také musí žít. V přemýšlení a rozhovorech jsme museli zápasit se svým evropským individualismem a kulturním egoismem. Synodalita, pokud je inspirována trojiční teologií, znamená novou rovinu spolupráce, vzájemného respektu a zapojení mužů i žen ve společné službě. Papež František zdůvodňuje změny v životě křesťanů právě misijní dynamikou. Věřím, že společné hledání bude pokračovat v ekumenickém kontextu dialogu a modliteb.

V roce 2022 jsme vlivem války byli vrženi do hospodářské krize, která se projevila vysokou inflací a prudce rostoucími cenami. Naše vláda se snažila pomáhat a dosáhla některých úspěchů nejen v naší zemi, ale také na rovině Evropské unie v době českého předsednictví. Bylo povzbudivé, že jsme se tentokrát nemuseli na mezinárodním poli za svou vládu stydět. Hospodářská krize má ale své dopady i na život církví. Výdaje na energie silně stouply a vyvolaly snahy o šetrné a rozumné zacházení s energetickými zdroji, církevními budovami a nejrůznějšími projekty. I tato krize je příležitostí, abychom nepropadali pesimismu a byli příkladem skromnosti a moudrého nakládání se zdroji. Jak je úžasné, že křesťanská víra má ve svých základech prostotu a jednoduchost života. I tím můžeme sloužit v době hospodářské krize a ohrožení životního prostředí. O mnohé jsme přišli, ale mnoho jsme v uplynulém roce dostali. Mnohé nám slouží k pokoře a větší oddanosti našemu Pánu. Buď Bohu sláva!

Pavel Černý, kazatel a emeritní předseda Církve bratrské a Ekumenické rady církví

Foto: archiv P. Černého

Co jsme v roce 2022 ztratili a co jsme dostali?

OHLÉDNUTÍ

Boží slovo nás vyzývá: „Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní!“ (Ž 103,2). Tempo lidského života je v dnešní době velké. Někdy jako by ani nezbýval čas na zhodnocení toho, co jsme ztratili a čím nás Bůh obdaroval. A přece reflexe toho minulého je důležitá a potřebná. Žalm podtrhuje, abychom nezapomínali na Boží dobrodiní.

Brzy po začátku uplynulého roku nás zastihla ruská agrese vůči Ukrajině. Tato válka však nezpůsobila rozpad evropské spolupráce. Právě naopak se podařilo jednotu v Evropě posílit. Také v českých církvích se zvedla neuvěřitelná vlna solidarity. Jednotlivé farnosti a sbory otevřely své budovy a poskytly ubytování mnoha válečným uprchlíkům. Církev pořádala finanční i věcné sbírky a aktivně se podílela na humanitární pomoci. Učili jsme se sdílet s potřebnými. Mnozí opustili naivní představy o postsovětském Rusku a možné

spolupráci. I toto rozpoznání zhoubné ideologie, vyrůstající z kořenů fašismu a převlečené do dobovatelského imperialismu „ruského světa“, bylo potřebné. Generace, které nezažily totalitu pod sovětskou nadvládou, se mohly přesvědčit, že bez pokání nedochází ke změně v myšlení lidí.

V naší zemi zeslábla vlna covidu-19 a můžeme se opět bez překážek setkávat při bohoslužbách a dalších akcích.

Na snímcích P. Jan Vývoda se svými příbuznými.

Foto: archiv Jana Diblíka

To nejlepší je teprve před námi

ČLOVĚK V DNEŠNÍ DOBĚ

Nedávno oslavil 98. narozeniny. Je vyhledávaným zpovědníkem a výstižným kazatelem. Káže krátce, prakticky, bez papíru. Lidé si to pamatují a nejméně týden z toho žijí. Salesiánského kněze Jana Vývodu jsem poznal díky mé manželce, která je jeho praneteří. Každé setkání s ním vnímám jako lidskou i duchovní posilu.

Jací byli tví rodiče a dětství?

Žili jsme v Hranicích na Moravě. Táta byl vynikající krejčí. Vzpomínám si, jak jednou za ním přišel nějaký muž, jestli

by byl schopen mu ušít kamizolu z jeleńice. Když si ji pak zkoušel, říkal: „Pane Vývodo, já mám na vás zlost!“ „A pročpak?“ „Že jsem vás nepoznal dřív!“ Z krejčovské dílny byli u nás ubytovaní vždy i učňové a maminka se o ně starala jako o vlastní děti.

Ve škole se mi nejdřív moc nedařilo. Na gymnázium jsem patřil k nejhorším studentům a byl jsem navíc velmi stydlivý. Pomalu jsem začal věcem rozumět a chápat logické vztahy. Potřeboval jsem se lidsky „dopéct“. Když jsem pak gymnázium končil, býval jsem občas je-

diný, kdo ze třídy napoprvé chápal některé úlohy v matematice.

Jak se vyvíjel tvůj vztah s Bohem?

Chodil jsem ministrovat a každou neděli jsme v šest hodin ráno chodili s jedním profesorem z gymnázia na mši k rádovým sestřičkám do nemocnice. Tam jsem poznal jednu řeholnici, která mi dala přečíst životopis Dona Bosca. To byl důvod, proč jsem později šel k salesiánům. Velmi mě zaujalo téma výchovy. Říkal jsem Bohu: „Chci být užitečný, ale nemám ti co nabídnout. Musíš se o to postarat Ty.“ Vyznal jsem se přihlásit k salesiánům do Fryštáku (první salesiánský dům na našem území, pozn. redakce). V roce 1947 jsem pak šel do noviciátu.

Mohl bys popsat, co se stalo, když komunisté převzali moc? Jednou jsi mi vyprávěl, jak všechny řeholníky v roce 1950 svezli najednou do detenčního tábora. Většinou to bývá popisované jako velmi těžké a bolestné. Ty jsi to ale označoval za mimořádnou příležitost, kdy se mohli různí řeholníci setkat, více poznat a strávit spolu důležitý čas.

My salesiáni jsme byli zatčeni v Kobylíších, odváželi nás a nevěděli jsme kam. Až po vystoupení z autobusu jsme zjistili, že jsme v Oseku. A právě v Oseku probíhala naše výuka teologie, takže jsme byli vlastně doma. Od rána do večera svázeli řeholníky z celého území republiky. To bylo objímání a radosti! Dozorci to nemohli pochopit. Mysleli si, že život v klášteře je uzavřený a kontakty mezi sebou nemáme, ale my jsme se všichni znali.

V pondělí nás hnali do práce, ale my jsme měli s sebou jediné oblečení – kleriku. Říkal jsem si, že si ji přece nebudu brát do práce! V každém salesiánském domě se hrávalo divadlo, tak jsme vyrabovali místní hereckou šatnu, oblékli jsme se do kostýmů a bylo z toho tehdy na pracovišti haló.

Taky nám pravidelně museli obměňovat dozorce, protože všichni na nás nejdřív dle pokynů od nadřízených museli nastoupit hrubě, ale brzy vyměkli. Don Bosco říkával: „Chovejte se tak, aby vás lidi mohli mít rádi.“ A to se nám s dozorci celkem dařilo.

A co bylo po internaci?

V roce 1950 jsem šel na vojnu. Po ní jsem začal pracovat v šroubárně v Libčicích nad Vltavou. Každé ráno jsem vstával v půl čtvrté. Měl jsem na starosti osekávání hran na šroubech. Po

čtrnácti letech jsem cítil impulz, abych dal výpověď. Od roku 1968 jsem umýval okna. To byla ideální práce s volnou pracovní dobou. Mohl jsem například odběhnout z práce a mít mši nebo zpívat v kostele u Svatého Kříže v Praze.

A to i bez státního souhlasu?

Ano, protože v roce 1969 jsem dostal možnost vykonávat duchovní výpomoc bez nároku na odměnu. Tuto činnost komunisté příliš nesledovali.

Líbí se mi, že často zdůrazňuješ, že křesťan by měl být „normální“. Tím, že jsi manuálně pracoval, rozuměl jsi normálním lidem, mluvil jejich řečí, věděl, co je trápí. Jak by měl kněz žít tuto normálnost?

Blízcí lidé mi vždy tykali. Jednou jsem přede mší zahlédl v kostele svou známou, kterou jsem delší dobu neviděl, a šel jsem ji pozdravit. A ona mi říká: „Tak co? Jak to tady vedete?“ Než jsem jí stačil odpovědět, přišel ke mně asi pětiletý kluk a podával mi ruku: „Ahoj Jendo!“ Ona mi řekla: „Tak teď už mi nemusíš nic vysvětlovat. To mi stačí.“ Prostě jsem měl a mám normální vztahy, nedělám vědu z toho, že jsem kněz.

Mnohokrát jsi mi doporučil výborné knížky, které mi rozšířily obzor a posilnily ve víře. Mohl bys zmínit i čtenářům Nového města nějaké knihy, které stojí podle Tebe za to?

Vyšla teď knížka *Karel a Zita Habsburští*, je nádherná. Další zajímavé knihy jsou *Naše cesta do katolické církve* od manželů Hahnových, *Lži o Bohu, kterým věříme* (W. Young, autor známé Chatrče), *Stín otce* – o sv. Josefovi (J. Dobraczynski), *Cena, kterou zaplatíš* (J. Fabelle), *To nejdůležitější v životě* (H. Urban), *S Bohem v ringu* (T. Guénard) či *Útěk sestry Cecilie* (W. Brinkley).

Jaký je Tvůj vztah s Pannou Marií?

Nedokonale, po částech, se modlím různě, ale myslím, že Maria tomu rozumí. Snažím se s ní budovat osobní vztah, aby byl den ode dne hlubší. Sloužit, snažit se být užitečný. Jako ona, když řekla: „Ať se mi stane podle tvého slova“. Uvědomuji si zároveň, že kontakt s Marií má být přirozený, nevyumělkovaný, aby byla součástí našeho života. Nedostali jsme ji jen jako vzor, ale jako maminku. Má výhodu, že do všeho vidí a může spoustu věcí ovlivnit. Se svatým Josefem jsou úžasní pomocníci ve všedním životě.

Slyšel jsem tě mluvit o tom, proč Pán Bůh dopouští, abychom dělali omyly. Říkal jsi, že proto, že nás to posune. Lidem máme pomáhat. Ale nemohli bychom pomáhat, kdybychom sami nezažili vlastní slabost, nedokonalost a hřích. Jak se díváš na lidské slabosti?

Je těžké je přijmout. My chceme „vypadat“. Také nás ale štvou lidé, kteří se chovají, jako by žádného Boha nepotřebovali, jako by mohli o všem rozhodovat. Ale Pán Bůh dovede lidské omyly využít k našemu dobru. To je právě to tajemství, které nám uniká. Nedovedu si představit, jaké to asi bude, až člověk, který spoléhá na svůj majetek, svou moc, svoji inteligenci, dělá všechno možné, aby mu nic nechybělo, aby se cítil dobře (bez ohledu na to, jestli to je prospěšné nebo ne), se jednoho krásného dne setká s Hospodinem. A tento člověk, který touží, aby ho měl někdo rád, se setká s Bohem, který dává lásku bez hranic. Který JE láska. To musí být takový zásah, že to vyrazí dech. Očistec není nic jiného než lítost, že člověk tak zblbnul, že nebyl ochoten přijmout Boží dobrotu. Myslel si o sobě kdoví co, a ono je to jen vzduch. Každý sám sebe potrestá. Trest přichází, ale jen jako důsledek naší hlouposti. My na to pak přijdeme sami. Pak už bude vše evidentní, budeme vnímat všechno. „V onen den se mě nebudete již na nic ptát.“ (Jan 16,23) Čím víc se člověk vzdálí od Boha, tím větší potom lítost má.

Také jsi někdy řekl, že Bůh nás nesoudí...

My se můžeme cítit odstrčení, proto-

že Ježíš říká, že přišel kvůli hříšníkům a my se považujeme za spravedlivé. A to je ten náš velký omyl (smích). To, co nás čeká, je neuvěřitelné. Nekonečně krásné. Je to něco, co úplně promění náš život. Pak se bez problému domluvíme třeba s Číňanem či Arabem, protože budeme komunikovat srdcem, zcela si tak porozumíme. Potom budeme opravdoví bratři.

To říkáš na pohřbech?

Na pohřbech nesmím mluvit moc dlouho. Uvědomil jsem si, že když v rodině zemřelého nebyly dobré vztahy, tak lidé trpí a jsou plní otázek. My bychom měli tyto otázky vnímat a snažit se na ně odpovídat. Tak třeba říkám, že se nemusí o toho člověka bát, je v dobrých rukou, protože setkat se s Bohem, je vždycky obohacení. Jen On může naplnit to, po čem my toužíme. Jen On ukazuje cestu, která nás uspokojuje. Také lidé vnímají jako velkou útěchu, že se zase se zesnulými setkají a pak už budou navždy spolu.

Nedávno jsem šel v pohřební síni ve Strašnicích pozdravit muzikanty, se kterými se už dlouho znám. Oni se mě ptali: „Jak se máte?“ Řekl jsem jim: „Celkem to jde, ale stejně – to nejlepší je před námi.“ A jeden saxofonista odpověděl: „Víte, já tomuhle nevěřím.“ Usmál jsem se a řekl: „No tak to nevádí. V tom případě to pro vás bude velice milé překvapení.“

*Za rozhovor děkuje Jan Diblík,
podle audionahrávky zpracovala
Magdalena Broschová*

Ilustrační foto: Tomáš Ježek, Člověk a Věra

OŠETŘOVATELSKÁ PODPORA

V péči o rodiče v domácím prostředí mohou pomoci agentury domácí zdravotnické péče. Jsou hrazeny ze zdravotního pojištění a nabízejí zdravotní úkony, například převazy, podávání infuzí či injekcí, péči o močovou cévku, kontrolní odběry krve, měření tlaku či glykémie, dechová cvičení, základní rehabilitaci.

Další pomoci mohou být odlehčovací služby, které jsou obvykle placené. Do domácností dochází ošetřovatelka, která pomůže s hygienou, případně s ohrátím jídla a krměním.

Existují také placené asistenční služby – ošetřovatelka se stará o nemocného i půl dne. Dle potřeby vymění plenu, pomůže při hygieně, jídle... Podle toho, jak si padnou do oka, si mohou povídat, zpívat, prohlížet alba s fotkami...

Péči velmi usnadňují kompenzační pomůcky jako třeba chodítko, záchodová židle, sedačka do vany, polohovací postel, mechanický vozík. Buď je předepisuje lékař, nebo si je lze zapůjčit v půjčovně pomůcek.

Pobytové odlehčovací služby pomáhají, když má pečující třeba naplánovanou dovolenou, anebo je dlouhodobou péčí unaven. Umístí-li rodiče na týdenní odlehčovací pobyt do vlnidelného zařízení a odpočine si, vyspí se, zajde s manželem na večeri, vezme vnoučata či děti na výlet, další péče o rodiče bude zase radostí. Pobyt nabízejí různá zařízení, včetně Alzheimer center či hospiců.

INFORMAČNÍ PODPORA

Existuje řada poraden. Jejich pracovníci se s pečující osobou podívají na celou situaci a poradí, kam se obrátit pro jakou pomoc. Je také spousta informačních webů. Pokud je stav nemocného velmi vážný, jeho život spěje ke konci, může pečující oslovit hospicovou, paliativní péči. Domácí hospicová péče je dnes dostupná již v celé republice (umirani.cz). Na webu cestadomu.cz můžete shlédnout i krátké videonahrávky, kterak správně pečovat.

Na začátku života je člověk bezmocný a křehký, potřebuje péči a lásku. Na jeho konci je tomu zrovna tak.

Anna Krutská,
zdravotní sestra Domácího hospice

Péče a poMOC

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

O pečování o dlouhodobě nemocné osoby a o jejich doprovázejících

Kdo nad sebou ztrácí moc, když ho stihne nemoc, a v důsledku ní i bezmoc, potřebuje pomoc. Pomáhá ten, kdo může a chce, tedy má tu moc. Moc obsloužit sebe a ještě dalšího či další...

Obvykle dospějeme v životě do období, kdy naši rodiče onemocní či zestárnou. Ti, kdo se starali a pečovali o nás, když jsme byli malí a bezmocní. Možná se také starali o své staré rodiče. Je to velká zkouška vztahů v rodině, takové pečování. Ani přijímání péče není snadné. Najednou člověk nejen že nemůže obstarávat druhé, ale ani sám sebe... to chce velkou dávku pokory.

Jednoho dne se cosi stane – třeba vyřčení diagnózy nevléčitelné nemoci nebo úraz. To z dětí, které je u toho, by mělo svolat rodinnou radu a probrat společně novou situaci.

PTEJTE SE DOKTORŮ!

Je důležité, aby všichni dostali informace a pak si řekli, co kdo může nabídnout, na co se cítí.

Někdo nabídne, že vezme nemocného rodiče k sobě domů, další že zajistí nákupy, případně vození nemocného po doktorech. Někdy odejde jeden ze sourozenců do předčasného důchodu, někdo přispívá finančně... Když se chce, jde zařídit ledasco. K tomu všemu je třeba získat souhlas nemocného.

O něj jde, musí být se vším srozuměn a souhlasit.

PTEJTE SE NEMOCNÉHO RODIČE!

Pečující by měl zvážit, zda a kolik péče zvládne. Pomáhat může jen ten, kdo sám může a také chce. Je třeba zvážit své schopnosti a další povinnosti. Pokud se cítí být do péče tlačěn, nebude mu v pečování dobře a rodičům také ne.

Nelze ani posuzovat druhé, kolik péče by měli dát oni. Každý může rozhodovat jen za sebe. Pečující by neměl zapomínat na svou rodinu. Může zapojit své děti, případně vnoučata, ale zároveň i jim nechat prostor, aby mohli pomoc odmítnout.

PTEJTE SE SAMI SEBE A SVÝCH BLÍZKÝCH!

FINANČNÍ PODPORA

Nabízí se možnost dlouhodobého ošetřování, které je vypláceno po dobu tří měsíců. Zaměstnavatel drží tři měsíce místo a pečujícímu je vyplácena snížená částka platu. Více viz www.cssz.cz.

Další podporou je příspěvek na péči. O ten lze požádat na Úřadu práce a má sloužit ke hrazení služeb (asistenční služby, odlehčovací služby atd.). Informace viz www.mpsv.cz.

Péče o nemocné

RODINNÁ BLÍZKOST

Před patnácti lety jsem začala u maminky pozorovat divné reakce a následně se potvrdila Alzheimerova nemoc. Cítila jsem potřebu to konzultovat s lékařkou, ale i se členy rodiny. Začali jsme shánět informace, paní doktorka nám poskytla i video s přiblížením fází nemoci a jak se poskytuje pomoc v České republice.

Rodiče žili v malé vesnici a bylo důležité o nemoci mluvit se sousedy, s prodáváčkami, protože všude docházelo k neobvyklým reakcím, nebo s kamarádkami, které maminku rády braly na výlet, ale potom jí uvěřily, když v půlce cesty řekla, že se vrátí a že trefí... Bylo to náročné období, hlavně pro tatínka. I když jsme mu s bratry jezdili pomoci, každodenní život byl na něm. Po několika letech už neměl sílu, a tak jsme si péči rozdělili my, sourozenci. Rodiče si k sobě vzal bratr, ale protože pracoval, bylo nevyhnutelné využívat i pomoc denního hospice nebo domácího zdravotního personálu. Druhý bratr a já jsme se snažili bratra pravidelně v péči zastoupit, abychom mu odlehčili, nebo jsem si po tatínkově smrti brala na pár dní maminku k sobě.

Maminka má radostnou povahu, ale přichází i stavy úzkosti, strachu a odmítání. Vzpomínám si, když jednou v prodejně dostala strach a chtěla utéct. Intuice mi říkala, abych to zvládla pohlazením, stiskem ruky a ujištěním, že ji ochráním. Pak jsem rychle zaplatila a odešly jsme. Cestou jsem zpívala, maminka se po chvíli přidala, a tím se zklidnila.

Situace se změnila, když se v rodině bratra narodilo miminko. Švagrová pečovala o syna a bratr o maminku. Bratr nechal práci a dva roky se naplno věnoval mamince. Postupně se péče stávala stále náročnější a rodina už tím trpěla. Vystála před námi otázka: Jak dál? Chtěli jsme stůj co stůj o maminku pečovat, ale neviděli jsme žádné řešení. Mnoho otázek, pochybností a výčitek. Kdo má to srdce dát někoho z rodiny do domova pro seniory? Zkusila jsem pečovat o maminku sama, po týdně jsem však pochopila, že i kdybych nechala práci a zůstala doma, sama to v této situaci už nezvládnu. Nakonec jsme se rozhodli, že až nastane ten správný čas, že maminku umístíme do domova

pro seniory. Ale kdy nastane? Pomáhali nám, že jsme si čas od času na rovinu řekli, jak situaci vnímáme, zda jako únosnou či nikoliv. S těžkým srdcem, ale s klidem v duši, jsme vybrali domov pro seniory s péčí o lidi s Alzheimerovou nemocí. Čekali jsme na volné místo. Měli jsme domluvu, že ho můžeme odmítnout. To se i stalo, protože bratr se nově „nadechl“.

Znovu a znovu jsme se rozhodovali, až padl návrh, že do Vánoc maminka zůstane u bratra a pak bude týden u mě. Posléze nám z domova oznámili, že od 31. prosince 2019 je pro maminku volné místo. Sociální pracovníce nám vysvětlila, co nás čeká a že potrvá dva měsíce, než si maminka i my zvykneme. V mém případě to tak opravdu bylo. Právě po dvou měsících přišla pandemie. V takto ztížených podmínkách bychom péči o maminku už vůbec nedali.

S pracovníky domova jsme od začátku spolupracovali, mnohdy jsme jim děkovali, jindy dali zpětnou vazbu, co by se mohlo zlepšit, co má maminka ráda.

Každý víkend za maminkou jezdíme, střídáme se. Nepozná nás, ale vnímá cit, náladu, sounáležitost. Když se ještě mohla vyjadřovat, potkala se s vnučkou. Nepamatovala si její jméno, a tak to popsala: „Ty jsi něco ze mne, ty ke mně patříš.“ To vnímá stále. Není třeba mluvit, ale hladit, zpívat, modlit se. Nejednou jsem s ní během návštěvy v nedalekém lesoparku zpívala, smála se. Když jsem ji odvezla na oddělení, ona se rozmluvila, sice nesouvislými větami, ale bylo vidět, že je povzbuzena. I tam se jí věnují, ale rodinná blízkost je rodinná blízkost.

J. M.

DOPROVÁZENÍ SVATKY

Společný život se Svatkou a třemi dcerami byl plný radostí, starostí, štěstí i bolestí, jako v každé rodině. Vnímali jsme společně krásu stvoření a snažili jsme se žít jako křesťané. Darem pro náš život bylo zapojení do společenství Díla Mariina. Když jsme zestárli, naplnilo se naše velké přání a po třiceti letech úsilí jsme se společně zúčastnili v srpnu 2020 slavnosti obnovy Mariánského sloupu v Praze. Děkovali

Ilustrační foto: Miroslav Krystek, Člověk a Věra

Ilustrační foto: Lucie Horníková, Člověk a víra

jsme Bohu, že jsme se tohoto okamžiku projevu úcty k Panně Marii dožili.

Rok 2021 začal mým onemocněním covidem-19. Byl jsem v nemocnici a s pomocí Boží jsem ve svých osmdesáti letech nemoc překonal. Doma mne však čekalo překvapení. Svatka, která v době mé hospitalizace byla u dcery, částečně ochrnula. Vzal jsem si ji domů a začalo naše společné úsilí o přijetí Boží vůle. Současně proběhla řada lékařských vyšetření s nečekaným výsledkem. Svatka má velký nádor na mozkku, který stále roste a začíná utlačovat další mozková centra. Byla nám nabídnuta možnost operace s nadějí, že se zdravotní stav zlepší. Po operaci však Svatka ochrnula, je zcela imobilní a odkázána na pomoc a péči druhé osoby. Naše představy o závěru našeho společného života byly v troskách. Člověk míní, Pán Bůh mění...

Jsme zvyklí Pánu Bohu děkovat, když vyslyší naše prosby. Jsme připraveni mu děkovat, když nás potká bolest, nemoc, těžká životní zkouška? Je to takové zastavení se na cestě, úvahy o tom, co je v životě skutečně důležité a proměna našich životních priorit. Je Bůh v našem životě opravdu na prvním místě? Úvahy o hodnotě utrpení a bolesti. Přijatá bolest má v Božích očích nesmírnou cenu. Vždyť po ní přichází radost Vzkříšení. Tak nám to svým životem a utrpením ukázal náš Pán. Nepřijatá bolest znamená sebelítost a bezcenné utápění se v ní.

Kdysi jsem šel do nemocnice navštívit a potěšit naši těžce nemocnou známou. Viděl jsem její zbědované a nemocí napolo strávené tělo. Když jsem odcházel, provázely mne stále její rozzářené oči. Uvědomil jsem si, že ne ona, ale já jsem byl tímto setkáním obdarován. Pamatuji si úryvek z jedné básně o kříži. „... když Ti ho Bůh posílá, pohlédne na něj svým milosrdným okem, není-li o milimetr delší a o miligram těžší, než bys unesl...“

Když ráno přicházím ke Svatčině lůžku, po vzájemném objetí slyším každodenně z jejích úst tichou modlitbu: „Pane Ježíši, děkujeme Ti za dnešní noc, že jsi nás chránil a že jsme ráno zdraví vstali. Děkujeme Ti, že nám

dáváš další den života. Prosíme Tě, dej, ať všechno co budeme dnes mluvit a konat, ať děláme ke Tvé cti a chvále. Amen.“ Když se své milé dotýkám, abych jí sloužil, cítím, že se dotýkám Kristova těla. Po celý život jsme se snažili žít podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Nyní s důvěrou svěřujeme svůj život do vůle Boží. To přináší klid a pokoj.

K. K.

TATÍNEK

Tatínkovi je 94 let a už nemůže bydlet sám. Již tři roky ho máme se sestrou ve střídavé péči. Sestra bydlí v Pardubicích a my v Brně, a tak je tatínek vždy dva měsíce v Pardubicích, pak ho převezeme na dva měsíce k nám.

Velice špatně chodí, s chodítkem zvládne přejít z pokoje do kuchyně a vyčerpaně si sedne na židli. Pomoc potřebuje hlavně při hygieně, při vstávání ze židle, trochu s oblékáním... Je už unavený a hodně spí. Když je vzhůru, modlí se růženec, poslouchá hudbu nebo se dívá na televizi. Chce být užitečný, a tak třeba loupe brambory.

Je jasné, že péče o dědečka naši rodinu limituje. Nechci, aby byl dlouho doma sám, a tak si nemůžeme plánovat společné výlety atd. Když ho chceme vzít třeba do kostela, už jen sejít schody a dostat ho do auta je „operace“. V noci se na něj chodím aspoň dvakrát podívat, jestli je v pořádku a nemá třeba mokrou postel.

A co je pozitivní? Tatínek se každý den modlí růženec – za mír, za celou rodinu atd. Darem je společná večerní modlitba. (Někdy žasnu...) Protože s námi bydlí naše dospělé děti, vnímám, jak je pro ně dobré vidět, že dědečkovi den ze dne ubývají síly. Mohou mu pomoci s tím, co už nezvládne, nebo mu udělat radost.

Jsem vděčná za to, že jsme si péči o tatínka se sestrou rozdělily. Obě se o něj staráme s láskou, ale je moc fajn, že se střídáme. Určitě nás péče o tatínka sblížila.

J. J.

Aby lidé cítili přijetí a také se zasmáli

POSEZENÍ S EVANGELICKÝM FARÁŘEM

S Ondřejem Mackem, farářem sboru Českobratrské církve evangelické v Brně 1, otcem čtyř dětí, jsem měla možnost mluvit o jeho službě i o ekumenických kontaktech.

● Z jakého prostředí vycházíte a co vás vedlo k povolání faráře?

Vyrostl jsem v relativně tradiční evangelické rodině mezi Prahou a západními Čechami. Tatínek byl kastelánem a maminka pracovala v galerii v Praze. Jeden dědeček byl farář, druhý presbyter.

Důležité pro mne bylo, že jsem v době dospívání v církvi nacházel přijímající prostředí, ve kterém jsem se cítil dobře. A nejinspirativnější lidé, které jsem tehdy potkával, byli faráři. To byl asi jeden z důvodů, proč jsem začal studovat teologii. Také jsem v rámci církve občas fungoval jako dobrovolník v pomoci lidem s postižením a nacházel v tom něco, co mi dávalo smysl.

● Povolání faráře je na celý život?

Samozřejmě se dá opustit. Ale když člověk položí ruku na pluh a něco slíbí, měl by to dodržet. Takže je to na celý život. Stejně to ze mne už nikdo neodpáře. Ať už jsem byl na studij-

ním jazykovém kurzu ve Skotsku nebo procházel pětiletým psychoterapeutickým výcvikem s lidmi z úplně jiného prostředí, všichni záhy věděli, že jsem farář.

● Jaké vnímáte výzvy, těžkosti pro faráře?

Potýkáme se s nedostatkem duchovních. Učím na teologické fakultě, takže vím, že studentů, kteří uvažují o cestě duchovního, je velmi málo.

S postupující odlukou církví od státu asi nepůjde dělat faráře na plný úvazek – to nikdo nezaplatí. Z toho mám občas obavu.

● Co vaše služba obnáší?

Je na ní hezká pestrost. Mluvíte s někým v těžké životní krizi, pak máte přípravu na manželství s nadšeným a zamilovaným párem, náboženství s malými dětmi a večer biblickou hodinu.

Asi nejdůležitější je pro mne povídání s lidmi mezi čtyřma očima. Hodně mě baví třeba alfa kurzy nebo setkání s těmi, kdo křesťanství objevují. Naopak nerad dělám manažera, stavbyvedoucího, úředníka a podobně.

● Jste si blízký s křesťany z jiných církví...

Pro mne je důležité, když se setkají dvě společenství. V Nosi-slavi, kde jsem dvanáct let působil, jsou vedle sebe katolický a evangelický kostel. Ne vždy tam byly vztahy mezi oběma církvemi ideální, tak jsem rád, že jsme si s katolickým farářem dobře rozuměli, dělali jsme společně bohoslužby a dávali jsme najevo, že je víc toho, co nás spojuje, než toho, co nás rozděluje.

V Brně jsme v době covidu nabídli Betlémský kostel Církvi bratrské, protože jejich prostory nevyhovovaly opatřením. Dnes se u nás schází. Začalo se zde setkávat také společenství anglikánů. A už tradičně máme nadstandartní vztahy s katolickou farností sv. Jakuba. Letos se v rámci Týdne modliteb za jednotu křesťanů setkáme u svatého Jakuba při modlitbě Taizé a u nás při „nizkoprahové“ bohoslužbě YESle, tedy bohoslužbě připravované pro mládež a pro lidi hledající, spěchající.

● Jaké aktivity probíhají ve vašem sboru?

Probíhají bohoslužby v našich dvou brněnských kostelích a jednou za čtrnáct dní jezdíme do Rychmanova. Tam děláme bohoslužby společně s Československou církví husitskou, protože každý z nás tam má jen malý hlouček lidí.

Konají se nizkoprahové bohoslužby, biblické hodiny, připravujeme teenagery ke konfirmaci, což je obdoba biřmování v katolické církvi, setkává se mládež, dorost, maminky, chodíme s biblickým programem do Diakonie ČCE. Pořádáme alfa kurzy. Následují beta kurzy, které jsou zaměřené na přijetí do sboru.

Snažíme se, aby fungovalo místní společenství, aby se lidé znali a měli se rádi. Jde nám o to, aby v době, kdy je všechno v krizi, bylo lidem v kostele dobře, aby cítili přijetí a také se občas zasmáli.

Za rozhovor děkuje Ludmila Šturmová

Foto: archiv Ondřeje Macka

Ilustrační foto: Magdalena Broschová

Modlitba – „dech duše“

DUCHOVNÍ INSPIRACE

V úvodu ke knížce „Dech duše - Modlitba u Chiary Lubichové“¹ Margaret Karramová, prezidentka Hnutí fokoláre, napsala, že cítila, že je třeba především „vytvořit prostor pro vztah s Bohem, najít čas pro Něj, i když jsme ponořeni do každodenního života, aby se od toho mohly odvíjet naše vztahy s druhými a zodpovědnost, kterou obnáší práce pro Jeho království“. Proto se letos v Hnutí fokoláre zaměřujeme na život modlitby a na vztah s Bohem. Nabízíme texty, které nám v tom mohou pomoci.

Modlitba v životě Díla Mariina je jako krasová řeka tekoucí pod zemí, jen čas od času se vynoří na povrch, zůstává většinou skrytá, ale je vždy přítomná a tiše plyne. Mohli bychom ji také přirovnat k úrodnému humusu, který vyživuje život lesa. Na rozdíl od jiných skupin nebo církevních hnutí, má modlitba v Hnutí fokoláre diskrétní, jednoduché rysy, které nevystupují do popředí. Nejvíce se objevují jiné dimenze: pozornost k bratrovi, vzájemná láska, spiritualita společenství, dialog ve všech oblastech, úsilí o jednotu...

Přesto jsou život na „svaté cestě“ a na „cestě Mariině“, úsilí o svatost a touha po sjednocení s Bohem velmi živé a pronikají každý aspekt života, od práce po politiku, od rodinného života po sociální práci. Život Hnutí se stává modlitbou v každodenních úkonech, v přilnutí k Boží vůli okamžik za okamžikem, znamená to „pronikat do nejhlubší kontemplace a zůstávat přitom zamíchan v zástupu ostatních, jeden vedle druhého. (...) ztrácet se v zástupu, aby ho božské působení co nejvíce pronikalo“. To je to, co „přitahuje moderní svět“, a specifický způsob života Fokoláre.²

V průběhu historie se v Díle Mariině objevovaly stále nové projevy modlitby. Bylo obohaceno o členy patřící k různým církvím a křesťanským komunitám, kteří sdílejí typické způsoby modlitby příslušných tradic: modlitba před ikonami praktikovaná pravoslavnými, modlitba žalmů, lectio divina, spontánní modlitba reformovaných církví, bohoslužby nešpor anglikánů...

K Dílu Mariinu patří členové jiných náboženství a také oni nabízejí svůj příspěvek podle svých tradic. Ale jsou v něm i lidé bez přesného náboženského přesvědčení. I pro ně vnitřní usebrání, meditace, čas věnovaný tichu bez toho, že by se nutně obraceli na transcendentní Bytí, jsou podstatné dimenze lidského života, které pomáhají nacházet smysl života a vnitřní pokoj – ve vztahu k sobě a k ostatním – neodmyslitelné pro pravé a konstruktivní lidské vztahy.

Modlitba se také liší podle kulturního kontextu a tradic národa. Může být obřadnější nebo spontánnější, charakterizovaná slavnostním chorálem shromáždění nebo prožívaná v tichu a skrytosti, doprovázená tancem, zpěvem nebo šepotaná, vyjádřená na pouti nebo v intimitě vlastního pokoje...

Je třeba respektovat, zhodnocovat, podporovat, nechat se obohatit těmito odlišnostmi.

Odhlédneme-li od způsobů modlitby, skrytým kořenem Hnutí fokoláre chce být nejhlubší jednota s Bohem, také jako plod tiché osobní modlitby, stejně jako té společně prožívané v každodenní eucharistické liturgii a v setkávání se „dvou nebo tří“, sjednocených v Ježíšově jménu, na místech každodenního života. Je „dechem naší duše, kyslíkem celého našeho duchovního života, výrazem naší lásky k Bohu, palivem každé naší činnosti.“³

Je to právě zkušenost zakladatelky Chiary Lubichové, kterou jsme často viděli usebranou v hluboké modlitbě a zároveň vždy otevřenou, darující se, na scénách nejrozličnějších prostředí, s plně světským zabarvením, i tehdy, když se objevila v církevním kontextu. Nehledala vnější usebrání, nebála se „vnějšího vriskání naplno otevřeného rádia nájemníka v sousedství nebo hřmotu aut či křiku kamelotů“, ani ji nepřitahovala klášterní forma života, v přesvědčení, že „i můj dům může mít vůni kláštera i zdi mého příbytku se mohou stát královstvím pokoje“. Svoji modlitbu, vnitřní usebranost vnímala jako plod působení Boha, který si chce vzít do vlastnictví celou její bytost, „být pohnutkou mých činů, pronikat svým světlem mé myšlenky a rozněcovat mou vůli, prostě být zákonem všeho mého konání“. Bůh, prohlašovala, „také těmito stěnám dokáže dát závažnost opatství a této místnosti posvátnost chrámu, mému stolování kouzlo obřadu, mému šatu vůni posvěceného roucha, zvuku domovního zvonku či telefonu radostný tón setkání s bratry, který přerušuje rozhovor s Bohem, a přece se stává jeho pokračováním“. A tedy „Kristus bude mým klášterem, Kristus mého srdce, Kristus uprostřed srdcí“.⁴

Fabio Ciardi

1. CIARDI, Fabio, Il respiro dell'anima. La preghiera in Chiara Lubich, Città Nuova, Roma, 2022.
2. LUBICHOVÁ, Chiara, Meditace, Bratislava: Nové mesto, 1991, str. 7.
3. LUBICHOVÁ, Chiara, Rocca di Papa, 9. března 1989, in Vandeleene, M. (a cura di), Conversazioni. In collegamento telefonico, Città Nuova, Roma 2019, str. 355-356.
4. LUBICHOVÁ, Chiara, Meditace, Bratislava: Nové mesto, 1991, str. 70-71.

Tak se modlil biskup Hemmerle

DUCHOVNÍ INSPIRACE

Prostřednictvím následujícího textu můžeme nahlédnout do toho, jak modlitbu prožíval Klaus Hemmerle (1929–1994), německý filosof, teolog, biskup v Cáchách a „spoluzakladatel“ Hnutí fokoláre. Autor článku – dr. Wilfried Hagemann, kněz, který Klause Hemmerleho zblízka znal – si přál, aby k nám víc než jeho úvahy promlouval přímo biskup a teolog Hemmerle skrze své spisy.

Měl jsem štěstí žít spolu s Klausem Hemmerlem, když byl ještě knězem, a když se stal biskupem, udržovali jsme častý kontakt a často jsme prožili společně dovolenou nebo církevní setkání. Mohl jsem poznat také jeho život modlitby. Modlit se rád a mnohokrát jsme tak činili společně. Modlit se spolu s ním znamenalo zakoušet mimořádným způsobem Boží přítomnost.

První charakteristika, na kterou si vzpomínám, byla jeho věrnost modlitbě, počínaje těmi jednoduššími, jako je modlitba ranní a večerní, *Angelus Domini* a růženec, rozjímání

a mše svatá. Bylo pro něho samozřejmé modlit se každý den breviář a často se zpovídat. Bylo snadné si všimnout, že to pro něj nebylo jen „splnění povinnosti“, aby měl klidné svědomí, ale setkání s Někým, kdo byl pro něj vším.

ROZHODUJÍCÍ ZKUŠENOST

Klaus Hemmerle, když byl mladý, udělal důležitou zkušenost, kterou rád v nepřímé formě vyprávěl:

„Jeden mladík se zúčastnil pouti do Lurd plný výhrad a nejistot. Ale když viděl mladé nemocné poutníky a jejich nezištnou modlitbu u jeskyně, s plnou a hlubokou vírou v Boha, byl šokován. On, který měl nejenom problém nedůvěry v Lurdy, ale i neustálé problémy víry, našel odvahu a v modlitbě prosil: ‚Nemohl bys dát i mně víru, která by už nekolísala, která by zůstala stále pevná?‘ A zdálo se mu, jako by slyšel odpověď: ‚Nepros o toto, ale žádej vždy o světlo pro následující krok; dostaneš ho a to ti bude stačit!‘ Od toho okamžiku se jeho víra začala uzdravovat.“¹

„ZTRATIT“ ČAS NA MODLITBU

Dnes je den kněze, a ještě více den biskupa, plný povinností. Jak najít čas na modlitbu, na to, abychom se modlili dobře? Klaus si zapsal: „Čím více práce mám, tím víc potřebuji času na modlitbu. A objevuji tak jednu věc: když ho využiji, když ‚ztratím‘ čas, abych zůstal v Bohu, stane se jakési ‚záračné rozmnožení času‘; díky času věnovanému Bohu mám víc času k dispozici nebo aspoň lepší čas, ochotnější a víc naplněný láskou, kterou mohu darovat druhým. Čas se tak stane jakoby perlovým náhrdelníkem, složeným z mnohých cenných okamžiků, které jsem schopen žít a dovést k jejich plnému dovršení v usebrání a věnování se druhým.“²

MODLITBA PROBUZENÍ

„Když se ráno probudím, snažím se v prvních minutách myslet aspoň třemi směry, zavázat tři nitě, zanotovat tři melodie.

Prvním pevným bodem je pohled, který upřu na Krista ukřižovaného a opuštěného: ‚Dnes ke mně přijdeš v nespočetných tvářích. Pomož mi, abych vždy, když mi řekneš: Hle, zde jsem, dokázal i já říci: Zde jsem! Nechci utéct, ale směřovat k tobě ze všech svých sil.‘

Druhým pevným bodem je vzpomenout si na slovo Písma svatého, které jsem si v určitém období s výhledem na celý den vybral. Myslím na toto slovo, aby mne vnitřně prostoupilo a uvedlo do rozhovoru s Tím, který ke mně hovoří a je přítomný ve všech dnešních událostech.

Třetí pevný bod je myslet na ty, se kterými se dnes setkám; na ty, o kterých nic nevím. Říkám mu: ‚Jsi to Ty, kdo se ke mně pokaždé přiblíží, dívá se na mne a pokaždé ode mne žádá kapku krve z daru, z (daru) plné lásky, aby se tak projevila Tvoje láska.‘ Tak vidím i druhé jiným způsobem, spatřuji v nich Jeho.“³

Wilfried Hagemann

(Pokračování příště,

převzato z časopisu *Gen* 's 1/1999, str. 10)

Ilustrační foto: Marie Kilbergrová

1. Klaus Hemmerle. *Con l'anima in ascolto*, Città Nuova, Roma 1989.
2. Klaus Hemmerle. *La luce dentro le cose*, Città Nuova, Roma 1998.
3. Tamtéž.

Modlitba v mém životě

O svou zkušenost s modlitbou se s námi rozdělila sestra Irena, kláriska-kapucínka, a Petr, který pracuje jako státní zaměstnanec.

ROZHOVOR S TÍM, KDO MĚ MILUJE

Zkušenost s modlitbou mám už od dětství, protože jsem měla to štěstí vyrůstat v rodině, kde jsme se společně modlili. Měla jsem ale v sobě touhu žít vztah s Ježíšem intenzivně, a tak jsem v sobě rozpoznala, že mě Pán volá do své blízkosti a že mi nabízí povolání v kontemplativním klauzurním klášteře, kde je právě modlitba naším hlavním „zaměstnáním“. Modlíme se celý breviář a máme denně věnovat alespoň dvě hodiny vnitřní modlitbě. Někdy to jde dobře a někdy musí člověk dostát své povinnosti, ke které se zavázal. Ale život modlitby přes všechny moje nedokonalosti stále víc miluji. Není nic krásnějšího, než mluvit nebo jen tak být s Tím, který mě, každého z nás jednotlivě, miluje a to tak, že za mě, za tebe dal svůj život. Nikdy tuto lásku nepochopíme, jen ji můžeme přijímat a z ní

se hluboce těšit v každém období svého života, ať se nám právě daří dobře, či docela špatně.

Do našeho kláštera ve Šternberku denně přicházejí naléhavé prosby, za co se máme modlit. Je to jakoby poslední šance těch, kteří mají velké těžkosti, starosti, bolesti a chtějí být podpořeni někým, kdo je vezme do svých modliteb a do svého srdce a solidárně to nese spolu s nimi. V našich konstitucích máme větu, že máme být hlasem, který denně za všechny oroduje u srdce nebeského Otce.

A tak s vděčností a velkou vnitřní radostí žiji každý den v tomto poslání, které jsem přijala od svého Pána.

A kdyby některá dívka měla podobné touhy, tak máme v klášteře ještě dost místa...

*Sestra Irena
od probodeného boku Kristova*

OTEVŘENÁ NÁRUČ

První živé spojení s Pánem jsem zažil jako gymnazista. Vracel jsem se ze „salesiánské chaloupky“ a najednou ze mne vytryskla spontánní modlitba.

Tento stav jsem do té doby nepoznal. Dohnalo mne to až k slzám. Věděl jsem: „Žije!“

Pak jsem zažil v různých časových údobích třikrát záchranu před jistou smrtí. Věděl jsem: „Počítá se mnou!“

Později jsem se začal modlit za uzdravení. Odpovědi bylo: „Začni žehnat všem lidem.“ Pokračuji v tom dodnes: na ulici, ve frontě v supermarketech, na pracovišti... A plody? Pokoj a odpuštění i pro ty, kteří velmi ublížili.

Jednoho dne jsem začal Pánu děkovat za zdánlivé maličkosti (třeba, že vidím barevně panáčky na semaforech). Byl to takový děkovací maraton. Nestačil jsem se divit. Začínal jsem pociťovat intenzivně Boží přítomnost a pak přišla odpověď. Ušmudlaný zelený papír na nástěnce před venkovským kostelíkem a na něm jediná věta: „Dík přitahuje Boží pomoc.“ Zahlítila mne obrovská radost a celou cestu zpět jsem chválil Pána.

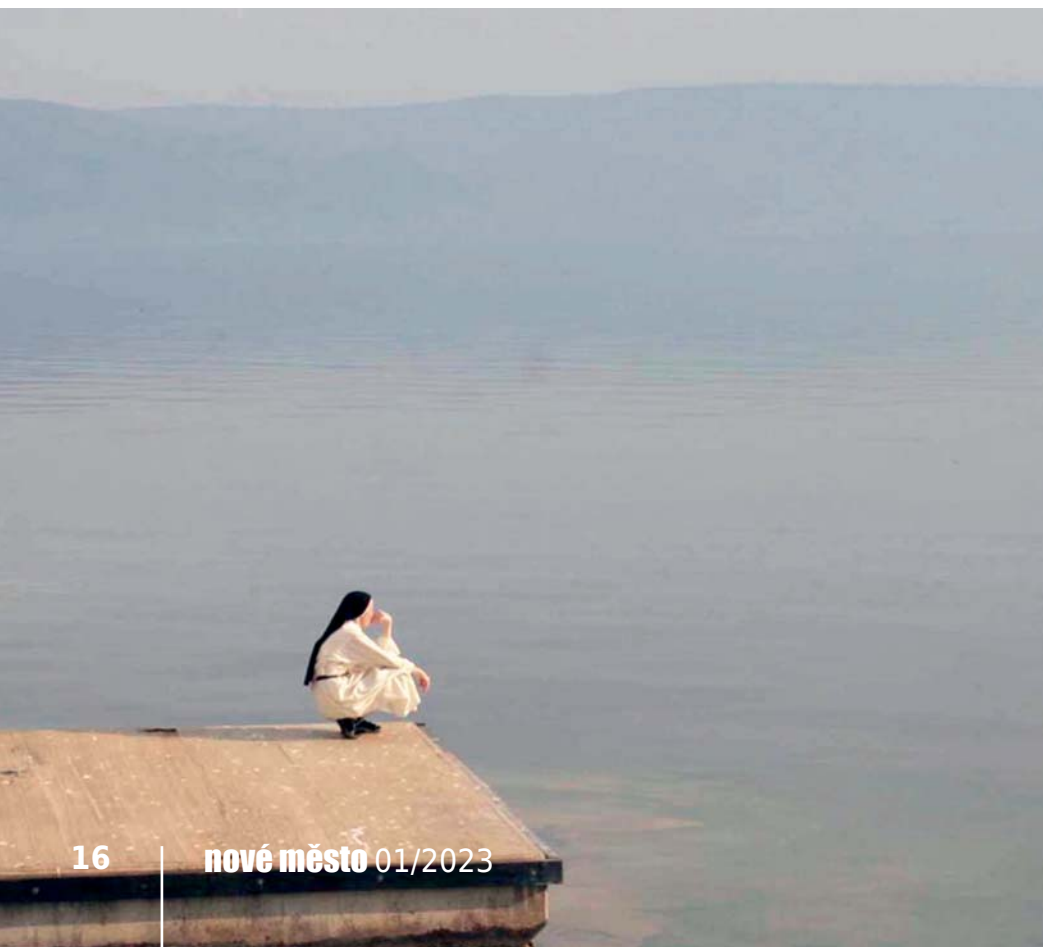
Modlitba ale není záležitostí citů. Naopak, většinu života musím prokazovat vytrvalost a věrnost, obzvláště v těžkých životních zkouškách, které se dostavily... Ani v nich jsem se nepřestal modlit. Když mi bylo nejhůř, zbylo mi jediné slovo: „Ježíši, Ježíši!“ Víc jsem nebyl schopen ze sebe dostat. Tehdy jsme se neskutečně spřátelili. Úplně na dně On na mne už čekal s otevřenou náručí. Říkal jsem mu: „Co všechno jsi musel vytrpět ty za mne, za nás? Děkuji ti! Chci tě milovat i v této podobě!“ Prožil jsem velmi silný okamžik vnitřního pokoje, jako by mi říkal: „Petře, jsem stále s tebou. Vydrž!“

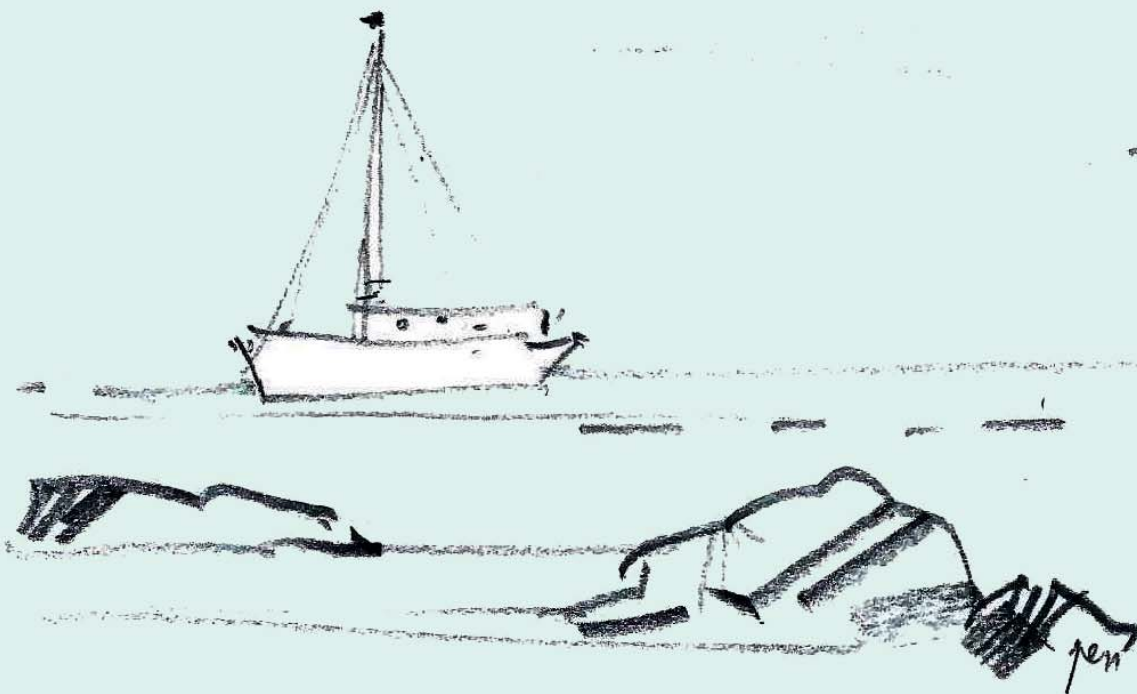
Mnohdy chybí slova a člověk poznává i modlitbu, kdy slov není potřeba. Více naslouchá a ptá se Pána při běžných činnostech: „Jak to vidíš ty?“, „Kudy dál?“... Tak se můj život stává bohoslužbou a prostor, ve kterém žiji, Božím chrámem plným lidí. Začal jsem se modlit za jejich, za naši spásu. Pochoopil jsem, že je to tím nejkrásnějším, co mohu každému přát, a věřím, že má Pán pro nás všechny v této škole modlitby připraveny další lekce.

Petr

Stranu připravil Zdeněk Vích

Ilustrační foto: Marek Trizuljak

Ilustrační kresba: Petr Ettler

„Ty jsi Bůh, který mě vidí.“

(srov. Gen 16,13)

SLOVO ŽIVOTA

Únor 2023

Verš Slova života na tento měsíc pochází z knihy Genesis. Tato slova pronesla Hagar, Sářina otrokyně, kterou Sára dala Abrahamovi za ženu, protože sama nemohla mít děti a zajistit mu potomstvo. Když Hagar zjistila, že je těhotná, cítila se nadřazená nad svou paní. Špatné zacházení, kterého se jí dostalo od Sáry, ji donutilo utéct do pouště. A právě tam dochází k jedinečnému setkání mezi Bohem a ženou, která dostává příslib potomstva podobný tomu, který dal Bůh Abrahamovi. Syn, který se narodí, se bude jmenovat Izmael, což znamená „Bůh vyslyšel“, protože se ujal Hagarina soužení a dal jí potomstvo.

„TY JSI BŮH, KTERÝ MĚ VIDÍ.“

Hagarina reakce odráží ve starověkém světě běžnou představu, že člověk nemůže snést příliš blízké setkání s Bohem. Hagar je překvapená a vděčná, že to přežila. Boží lásku zakouší právě na poušti, která je privilegovaným místem, kde lze prožít zkušenost osobního setkání s Ním. Hagar cítí Jeho přítomnost a cítí se milována Bohem, který ji „viděl“ v její bolestné situaci, Bohem, který se stará o své tvory a obklopuje je láskou. „Není to Bůh nepřítomný, vzdálený, lhostejný k osudu lidstva či každého z nás. Častokrát to zakoušíme. (...) On je tady se mnou, je se mnou stále, ví o mně všechno a sdílí každou mou myšlenku, každou radost, každé přání, nese se mnou každou starost, každou zkoušku mého života.“¹

„TY JSI BŮH, KTERÝ MĚ VIDÍ.“

Toto Slovo života oživuje jistotu a dává nám útěchu, že na své cestě nejsme nikdy sami, že je zde Bůh a miluje nás. Někdy

se stejně jako Hagar cítíme na této zemi jako „cizinci“ nebo hledáme způsoby, jak uniknout z těžkých a bolestných situací. Musíme si však být jisti Boží přítomností a naším vztahem k Němu, který nás osvobozuje, dodává nám jistotu a vždy nám umožňuje začít znovu.

To byla zkušenost P., která prožila pandemii osamocena. Vypráví: „Od začátku úplného zastavení všech aktivit v naší zemi jsem byla doma sama. Fyzicky jsem neměla vedle sebe nikoho, s kým bych se o tuto zkušenost mohla podělit, a tak jsem se snažila vyplnit den, jak nejlépe jsem uměla. S přibývajícími dny jsem však byla stále sklíčenější. Večer se mi velmi špatně usínalo. Měla jsem pocit, že už se z téhle noční mýry nemůžu dostat. Pevně jsem však cítila, že se musím zcela spolehnout na Boha a věřit v jeho lásku. Nepochybovala jsem o Jeho přítomnosti, která mě provázela a utěšovala v těch měsících samoty. Z malých znamení, která mi přicházela od bratří, jsem poznávala, že nejsem sama. Například když jsme slavili online narozeniny jedné kamarádky a vzápětí jsem od sousedky dostala kousek dortu.“

„TY JSI BŮH, KTERÝ MĚ VIDÍ.“

Střežení Boží přítomností pak můžeme být i my posly Jeho lásky. Jsme totiž povoláni vidět potřeby druhých, pomáhat svým bratřím na jejich poušti, sdílet jejich radosti i bolesti. Naši snahou je mít oči otevřené pro všechno lidské, protože se nás to také týká.

Můžeme se zastavit a být nablízku těm, kteří hledají smysl života a odpověď na mnoho životních otázek: přátelům, příbuzným, známým, sousedům, kolegům v práci, lidem ve finanční tísní a možná i lidem na okraji společnosti.

Můžeme si připomenout a sdílet vzácné okamžiky, kdy jsme se setkali s Boží láskou a znovu objevili smysl svého života.

Můžeme společně čelit těžkostem a v pouštích, kterými procházíme, objevovat Boží přítomnost v našich dějinách, která nám pomáhá s důvěrou pokračovat v cestě.

Patrizia Mazzola a tým Slova života

1. Ch. Lubichová, Slovo života na červenec 2006 (viz Nové město 7-8/2006, str. 15), taktéž v Parole di Vita, a cura di Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Roma 2017), str. 785.

Ilustrační foto: Marie Kilbergrová

POWERBANKA

Minulé Vánoce jsem si přála jako dárek powerbanku, protože jsem měla telefon, který už nevydržel s baterkou celý den. V průběhu roku jsem ale musela kvůli ukončené podpoře aktualizací telefon vyměnit a powerbanka mi tak ležela v nočním stolku. Teď se vracím z mezinárodního setkání, kde byly též fokolarínky z Ukrajiny. Powerbanku jsem si vzala do ciziny pro jistotu s sebou – co kdyby tam měli jiné zásuvky? Ve zprávách slyším o útěcích do krytu a častém vypínání elektřiny na Ukrajině. Ta powerbanka mě obrazně řečeno začala pálit v kabelce. Nemůže tam zůstat. Vděčnost dojaté fokolarínky, které

jsem powerbanku předala, mi byla nejkrásnější odměnou.

M.

RADOST Z POMOCI

Dneska nejdeme do školy, protože je státní svátek. Už jsem nějakou dobu hrál na telefonu, tak mi tatka pomohl, abych toho už nechal. A tak jsem snadněji viděl, že mamka potřebuje pomoci s přípravou oběda. Chystali jsme spolu lasagne. Já jsem na těstoviny dával červenou omáčku a mamka bešamel. Těšil jsem se, až to bude hotové. Měl jsem radost, protože jsem viděl spokojenou mamku a všem to chutnalo. Mamka

byla moc ráda, že jsem jí nabídl pomoc sám. Odpoledne jsem vytřel kuchyň. Vím, že to mamka dělá nerada.

K.

ADVENTNÍ VĚNEC

Letos jsem měla na výrobu adventních věnců opravdu málo času. Děláním věnců domů, ale také do školy, kde pracuji. Máme ve třídě v době adventu takový zvyk, že si ráno sedneme kolem rozsvíceného adventního věnce, povídáme si a těšíme se na Vánoce. Jelikož času na výrobu věnce bylo letos ještě méně než jiné roky, nesla jsem ho do školy tak trochu jako svátost. Byla jsem na sebe hrdá, že jsem ho zvládla vyrobit. Když jsem ho ve škole vyndala na stůl, přiběhla ke mně jedna žákyně a nesla svůj. Bylo mi jasné, že ten můj darujeme. Sama sebe jsem ale překvapila, že na tom věnci lpím a že mě stojí úsilí ho dát. Celý advent ale potom dělal radost dětem a kolegyni z vedlejší třídy.

L.

OTEVŘÍT SVÉ DVEŘE

Když byly naše děti malé, a dokonce i během jejich dospívání, jsme měli v rodině hezké vztahy a příjemnou atmosféru. Potom se děti osamostatnily a my jsme s manželem zůstali sami. Uvědomili jsme si, že tím, jak se každý vydal jinou cestou a rodina se rozrostla, jsme se hodně vzájemně vzdálili a změnili. Bylo těžké spolu mluvit bez útoků a urážek. Uvědomili jsme si, že musíme najít nový způsob komunikace a rozhodli jsme se jít k psychoterapeutovi.

Když jsem to vyprávěla kamarádce, přiznala, že s manželem prošli stejnou situací a došli až na pokraj rozvodu. To, co jim pomohlo, bylo, že se víc zapojili do farního společenství a místních charitativních aktivit. Navrhla jsem to manželovi a on souhlasil. Od té doby se naše životy změnily. Zažíváme to, že když věnujeme svůj čas a energii ostatním a otevíráme své dveře, nacházíme spokojenost a také způsob, jak spolu nově komunikovat. Prožíváme teď také větší radost ze vztahu s našimi dětmi a vnoučaty.

F., Chorvatsko

Ilustrační foto: Magdalena Broschová

V Nairobi v r. 1992.

Foto: OSC-Audiovisiv

Inkulturační a umění naslouchat hlasu Ducha

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Na cestě tvořivé věrnosti

V minulých dvou ročnících jsme na těchto stránkách Nového města sledovali některé důležité momenty vzniku Hnutí fokoláre a jeho klíčení z charismatických kořenů, které po počátečních těžkostech uznala církevní autorita za pravé. Hnutí mezitím vyrostlo ve velký strom s mnoha plody, jejichž semena se vanutím Ducha roznesla na mnoho jiných míst celého světa. Zde se rychle uchytila a bylo třeba, aby tyto rostlinky „pevně zakořenily v jiné půdě“ a „přizpůsobily se jiným klimatickým podmínkám“, než jaké byly na původním místě. Díky tomu přichází pro Hnutí další velká výzva: inkulturační.

Moje první zkušenost s tímto fenoménem se odehrála v polovině devadesátých let, kdy jsem žil tři roky ve fokoláre v Kanadě. První věc, která mě tam ohromila, bylo prostředí obrovské kulturní různorodosti. Lidé hlásící se k Hnutí pocházeli z různých částí světa: z Blízkého a Dálného Východu, z některých afrických zemí, z bývalé Jugoslávie, kde se v té době válčilo, i odjinud. Byl to skutečně celý svět v malém, kde všichni hledali svůj domov. Obrazem toho bylo i naše montrealské fokoláre, v němž jsme byli každý z jiného národa: Belgičan, Kanaďan, Libanonec, Vietnamec a Čech.

Kromě toho tehdy v Kanadě vrcholilo (neúspěšné) úsilí o získání samostatnosti frankofonního Quebecu. Na základě zkušeností z Československa, krátce

předtím rozděleného, jsem nabyl přesvědčení, že k národnostním otázkám je třeba přistupovat s náležitou citlivostí. V tomto kontextu bohaté rozmanitosti Hnutí i občanské společnosti v Severní Americe jsem si začal ve větší míře uvědomovat nebezpečí přílišného zplošťování jednoty a jejího zaměňování za uniformitu.

Snaha autenticky žít své povolání vedla v té době mnoho fokolarinů v různých částech světa k otázce, co ještě je a co již není věrným výrazem charisma jednoty. Neváhali se obrátit se starostmi tohoto druhu přímo na Chiaru. Byl jsem jedním z nich.

V dopise, který jsem jí napsal, jsem na základě svých kanadských zážitků vyslovil obavu, zda při svém úsilí předávat Ideál jednoty příliš neupřednostňujeme „osvědčené a vyzkoušené cesty“ a ptal jsem se jí, jak se v žití jednoty vyrovnávat „s prvky, které jsou historicky a kulturně podmíněné, tedy proměnlivé, a zároveň neztratit prvky charismatické, tedy neměnné“.

Ve své odpovědi¹ říká: „‘Osvědčenými cestami’ tazatelé chápou cesty konané ‚po evropsku‘ nebo ‚na západní způsob‘. Pokud jde o potřebu rovnováhy mezi věrností charisma, které je neměnné, a inkulturací, která je časově i místně proměnlivá, je třeba se stále inkulturovat (= měnit se) v tom, že se sjednocujeme (= neměnné charisma). My někdy nežijeme Ideál dobře, což znamená, že se dostatečně nesjednocujeme. Kdybychom se skutečně sjednocovali, tak bychom se proměño-

Chiara Lubichová
v r. 2000 ve Fontem
(východní Kamerun)
spolu s fonem (králem)
kmene Bangwa (vpravo)
a fonem z Fonjumentaw,
když si slibují vzájemnou
lásku mezi různými
etnickými skupinami.

Foto: M. Casubolo / Centro S. Chiara

vali i v tomto sjednocování se, které je neměnné; ale proměňovali bychom se, protože to, že se sjednocujeme, nás fakticky mění. (...)“

Domnívám se, že Chiara chtěla jinými slovy vyjádřit tvrzení, vyslovené již svatým Pavlem, že litera zabíjí, ale duch oživuje (srov. 2 Kor 3,6). Pokud skutečnosti charismatu chápeme jako mrtvou „literu“, stávají se něčím, co ztrácí svou původní inspiraci. Nebereme ohled na místně a časově podmíněné okolnosti, které se mění. Oživující „Duch“ naproti tomu znamená sjednocovat se s danou situací a umět pochopit, co skrze ni chce Bůh říci člověku tady a teď, a podle toho jednat. Dokážeme-li „vyhmátnout Ducha“, jsme zároveň neměnní i proměnliví.

Ještě za svého života si Chiara velmi jasně uvědomovala, že přijde chvíle, kdy zemře, a pak to již nebude ona, kdo bude ostatním poskytovat bezpečnou orientaci pro život charismatu jednoty. Již v roce 1949 napsala: „Dnes jsem pochopila, že v okamžiku mé smrti sestoupí v celé své plnosti na mé duše [tj. na ty, kdo ji budou následovat – pozn. překl.] Duch Svatý, který je ve mně. (...) Proto jim budu moct říci to, co řekl On [Ježíš]: „Nenechám vás jako sirotky, ale pošlu vám Ducha Utěšitele“, který bude opakovat to, co já jsem řekla, a ještě více.“²

Je to smělé tvrzení, jaké si může dovolit jen zakladatelka, která si je jistá svým mimořádným Božím darem a touží ho odevzdat dál. Je jasné, že nikdo z jejích následovníků stejný dar nebude mít a že pro pokračování jejího díla bude rozhodující ono „neproměnlivé proměnlivé“ **umění naslouchat hlasu Ducha**. Právě to je další nová výzva

této etapy, kdy Hnutí přechází z období „charismatického zakládání“ za Chiarařina života do doby „historického zakládání“, odehrávající se nyní po jejím odchodu, a navíc za nebývale překotné proměny světa kolem nás.

Svým způsobem musí Hnutí nyní opakovat zkušenost prvotní církve po seslání Ducha Svatého, který měl uvádět Ježíšovy učedníky do plnosti jeho nauky. Vstoupili jsme do doby „aktualizace charismatu“ – jak ji nazývá současný spoluprezident Hnutí fokoláře Ješús Morán – která si vyžaduje „tvořivou věrnost“.

Píše: „Nestačí čerpat z Chiarařiných textů (...) a opakovat je. Trvalou a nikdy plně nezavršenou výzvou je konat tak, aby tyto texty přinášely tu zkušenost, která je v nich obsažena. To je pravý význam toho, co se v církvi nazývá Tradice, jež v příslušných proporcích platí i pro všechny řeholní rodiny a církevní společenství, která začínají budovat svou vlastní tradici anebo už ji mají po celá staletí.“³

Živá tradice není „muzeálním kusem“, ale aktualizací toho, co „Duch říká církevní obci“ (srov. Zj 2,7 a dál).

Je-li tomu tak, potom se tato tradice stává součástí církevní Tradice s velkým „T“. I v Hnutí jsme již svědky tohoto procesu. Snad se nemýlíme, když ve Světových dnech mládeže spatřujeme realizaci Genfestů na celocírkevní úrovni. A ve Světových dnech rodin jakési pokračování tradice Familyfestů. Není to jistě důvod k pýše, ale spíše k vděčnosti.

Mnohé z toho, co Chiara založila, se během jejího života začalo rozvíjet jen v náznacích a patří spíše do kategorie prorockých znamení. Je pravda, že určité výrazy a skutečnosti života Hnutí v této chvíli ustupují do pozadí nebo dokonce odumírají. To by však nemělo vést ke skepsi, ale spíše posílit nádeje, že to, co Bůh skrze charisma jednou uvedl v život, přetrvává ve skrytosti (jako kořeny v zemi) a znovu vyrazí na povrch novým, možná neočekávaným způsobem.

V probíhajícím procesu přechodu Hnutí od jeho charismatické zakladatelské fáze k současnosti chceme objevovat, v čem spočívá aktualizace charismatu. Je třeba poukazovat na některé její rysy projevující se v životě Hnutí již teď, ale také si musíme uvědomovat různá rizika, která v sobě skrývá. Je to neméně vzrušující než sledování historie, ovšem s tím rozdílem, že v tomto dění můžeme být jeho aktivními činiteli.

Jiří Kratochvíl

1 Tato její odpověď byla publikována v knize *Risposte di Chiara sul rinnovamento*, Roma 1997, vydané pro vnitřní potřebu Hnutí fokoláře (str. 78); publikace byla souhrnem odpovědí na otázky fokolariňů o aktuální situaci Hnutí.

2 Nepublikované poznámky z roku 1949.

Citováno in: Ješús Morán, *Fedeltà creativa*, Città Nuova, Roma 2016, str. 22.

3 Ješús Morán, *Fedeltà creativa*, cit. str. 23.

Foto: CSC Audiovisivi

Genfest v r. 1980 v Římě.

Mezinárodní škola Foco

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Život gen

S mladými autobusem do Říma

Bylo to deset nezapomenutelných dnů. 160 mladých ze třinácti zemí, od Palestiny a Svaté země přes východní a západní Evropu až po Argentinu a Brazílii. Z České republiky nás vyrazilo autobusem kolem čtyřiceti účastníků. Byli jsme na audienci s papežem Františkem a rozloučili se s emeritním papežem Benediktem XVI. v bazilice svatého Petra den před jeho pohřbem. Poznali jsme Řím formou hry Cesta za pokladem se zajímavým kvízem, navštívili jsme Kalixtovy katakomby a dotkli se života prvních křesťanů. Seznámili jsme se se spoustou nových přátel z různých koutů světa, oprášili jazykové znalosti a mnohem, mnohem víc... Pro dokreslení nabízíme několik zážitků, poznatků a zkušeností několika účastníků.

Foto: Jan Diblík

kání otevřít nepřčtené zprávy. Potom jsem ale vyhrál sám nad sebou a mobil jsem hned vrátil do krabičky. Myslím, že i přesto, že jsem nemohl fotit, jsem se rozhodl dobře. Občas, když jsem se zamyslel, jaké mám štěstí, že jsem dostal možnost tam být, tak se mi dokonce i vyronily slzy. Nejen že jsem se posílil ve víře, která mě opouštěla, ale také poznal spoustu nových lidí, kteří mi napomohli žít lepší život.

František D.

Na Škole Foco se mi hodně líbila témata, nad kterými jsme se mohli zamyslet. Moc jsem neměla s Bohem vztah. Bylo to těžké - modlitba byla pro mě každodenní básnička, do kostela se mi nechtělo a zpověď se mi hnusila. Díky škole Foco jsem si uvědomila, jak moc mě má Bůh rád a chce pro mě to nejlepší. Ve skupinkách jsem se seznámila s lidmi z cizích zemí. Díky jejich sdílení jsem poznala, že nejsem jediná, kdo má takové problémy, a to mi dalo odvahu se nevzdávat. Také jsem mohla naživo vidět papeže Františka a rozloučit se s papežem Benediktem XVI. Vidět Řím na vlastní oči, cítit lásku a radost kolem a nemyslet na sebe, to vše mi dala škola Foco.

Sára V.

mu prezenčně (což bylo velmi omezující). Také mne velmi mrzelo, že jsem nemohl navštívit Chiařin domov a celé Centrum Díla. Čtvrtý den nemoci jsem poslouchal program, na kterém se mluvilo o Ježíši opuštěném. Dost se mne to dotklo, a dokonce mě to i dojalo. Tato zkušenost mi pomohla bolest za něco

Škola Foco mi moc pomohla jak v duchovním, tak i běžném životě, nejenom díky programu, ale také díky spoustě nových lidí, které jsem tam poznal. Moc mě zaujaly citáty Chiary Lubichové a papeže Františka. Velmi mě také namotivovala věta: „Dávejte, a bude vám dáno“. Když jsme byli v domě, kde bydlela Chiara Lubichová, dozvěděl jsem se, jak se podle této věty snažila žít.

Dospělí, kteří nás doprovázeli, rozhodli, že nebudeme používat mobily. První dny bez mobilu jsem moc nezvládal, jelikož jsem byl zvyklý mnohokrát denně otevírat sociální síť. Potom jsem ale dospěl k názoru, že bez něj lépe prožiji program a popovídám si s novými lidmi. Jednou, když nám je Honza rozdával, odemkl jsem ho a z nějakého důvodu se mi silně rozbušilo srdce. Měl jsem nut-

Na školu Foco jsem se velmi těšil. První čtyři dny probíhaly velmi dobře, seznamoval jsem se s novými lidmi z jiných zemí, čerpal z programu a moc jsem si to užíval. Bohužel jsem potom onemocněl a musel zůstat na marodce. Sice jsem mohl poslouchat program na dálku, ale nemohl jsem být na progra-

obětovat, což mě samozřejmě v tu chvíli neuzdravilo, ale cítil jsem, že má bolest dostala smysl.

Vincent

Školu jsem si velmi užil, našel jsem nové přátele z různých zemí a navzájem jsem se s nimi shodl, že nám škola Foco bude chybět. Přál bych si něco podobného zažít znovu. Také jsem trochu oprášil své jazykové znalosti. Zvláštní dík patří dospělým, kteří nás doprovázeli, že nám pomohli s překladem a s prožitím tohoto času.

Marek

Stranu připravili
Veronika Němečková a Jan Diblík

Pokud by se někdo z mladých k nám chtěl přidat, ať se určité ozve (telefonní kontakt 604 462 473 - Veronika; 731 681 227 - Jan)

Ten, který vždy dodával odvahu

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Danilo Zanzucchi, jeden z prvních ženatých fokolarínů a spoluzakladatel hnutí Nové rodiny¹, zemřel 16. listopadu 2022 ve věku 102 let. Mnozí na něj vzpomínají jako na přítele a muže, který přes svůj věk vyzařoval svěžest a radost. S manželkou Annou Marií několikrát přijeli také do České republiky a zanechali za sebou odkaz, z kterého se stále čerpá.

Pocházel z italské Parmy. Poté, co se zúčastnil v roce 1953 jednoho z prvních setkání Hnutí fokoláre v Dolomitech, pochopil se svou manželkou Annou Marií, že spiritualita společenství je zvlášť vhodná pro život rodiny a na konci roku 1959 se přestěhovali do Říma. Danilo zanechal slibné kariéry inženýra, aby na pozvání Chiary Lubichové pracoval v Mezinárodním centru Hnutí fokoláre. Tím se v téměř čtyřiceti letech vzdal jistot, které mu dosavadní život nabízel a čelil nepochopení od mnoha lidí. Později Chiara manželům Zanzucchiovým svěřila péči o rodiny.

S manželkou Annou Marií byli velmi rozdílní. Anna Maria byla rázná, konkrétní, Danilo byl inženýr, ale také umělec (věnoval se malování a hudbě) a v domácích záležitostech nebyl příliš praktický.

Měli pět dětí. Jak děti rostly a Danilo a Anna Maria byli stále více uvolnění z rodinných povinností, začali hojně cestovat za rodinami Hnutí, nejprve do Itálie, pak do Evropy a nakonec do celého světa.

V jejich domě jsou stěny posety akvarely, které Danilo namaloval v různých částech světa a také v Praze. Byli též poradci a členy tehdejší Papežské rady pro rodinu. Na žádost Benedikta XVI. se stali autory křížové cesty v římském Koloseu v roce 2012.²

KROKEM DO NEJISTOTY MNĚ DODAL ODVAHU

Psal se červnu roku 1980. Normalizační roky. Žili jsme ze Slova života na každý měsíc a z pravidelných osobních kontaktů se společenstvím fokolarínů v NDR. Dostali jsme výjezdní doložku (mladší ročníky již bohudík nevědí, co to znamenalo – zkrátka jsme mohli vycestovat). Cílem naší cesty bylo Loppiano, citadela Díla Mariina. Tam nám začala škola ženatých a vdaných fokolarínů a fokolarínek a poprvé v životě jsme mohli vnímat světovost a univerzálnost Díla Mariina.

Při příjezdu nás uvítal s velkou srdečností vysoký brýlatý Ital středního věku. Protože se mu obtížně vyslovova-

la samohláska na začátku našeho příjmení, přidal si tam H a náhle jsme se stali na několik dní Hettlerovými. Záhy jsme se spřátelili a došlo na křestní jména. Tak jsem poznal Danila.

S manželkou Annou Marií se pro nás stali vzorem nazaretské rodiny. Učili jsme se od nich, že Ježíš uprostřed nás je ten nejlepší vychovatel. Učili nás vidět světlo i v obtížných a náročných situacích. Vždy jsme obdivovali, jak se vzájemně doplňovali – každý byl jiný, a přesto z nich vyzařoval soulad a vzájemný respekt. On měl jako architekt našlápnuto k nadějně kariéře – po válce se všude stavělo, města byla poničená. Slibnou kariéru architekta opustil pro Boha, pro možnost žít v blízkosti zrodu charismatu, blízko Chiary. Tento jeho krok mně dodal odvahu, že jsem později – již ve svobodné zemi – opustil vědeckou práci a své síly věnoval církvi. Drobné poznámky ze školy jsme v malém slovníčku tehdy v roce 1980 provezli přes celní odbavení a na několik dalších let se pro nás staly pomocí pro život v rodině.

Měli jsme velkou milost s Danilem a Annou Marií prožít první školu pro snoubence a rodiny v naší zemi v prostorách bývalé sýpky v Praze-Vinoři v roce 1995, další v Brně a v Praze roku 2002. A nemůžeme zapomenout na jejich poslední pobyt v České republice, kdy vedli školu Nových rodin již v nově zbudovaném Centru Mariapoli ve Vinoři. Té jsem se osobně nemohl zúčastnit, čekal jsem po infarktu na termín operace srdce. Navštívili nás doma. Jejich blízkost jsme také pocítili, když s námi sdíleli naše obavy a úzkost z onemocnění nejstaršího syna lymfomem. Radili jsme se s nimi i o rozhodnutí dalšího syna odstěhovat se a osamostatnit se. Naše pouto bylo více než osobní. Vždy jsme obdivovali a respektovali, že byli mezi prvními, že šli za Bohem do velikých nejistot, kdy ještě Dílo Mariino nebylo církví uznáno. Bohu díky za jejich rozhodnutí a život!

Petr Ettler

Zanzucchiho v Praze v roce 2002.

Foto: Pavel Novák

Danilo během setkání v Brně, 2002.

Byli někde na výletě, Danilo maloval a Anna Maria seděla na dece a užívala si krásného slunečného dne. Během rozhovoru však došlo k hádce. Danilo nakonec řekl: „Víš, já už jiný nebudu. Prostě jsem takový a musíš se smířit s tím, že se občas takto zachovám... už mám takovou povahu.“ Pak došlo k usmíření, ale takovému zvláštnímu, jakoby s pachutí...

Když sedli do auta, připraveni k odjezdu, Anna Maria řekla: „Takhle to nejde.“ Danilo si též uvědomil, že nemůže rezignovat na své chování a ulehčit si to pronesením: „To mám z domu, jsem tak vychován, taková je má povaha a jiný už nebudu!“ I když se vzali a přijali se takoví, jací jsou, stále na sobě musí pracovat z lásky k druhému, k jejich vztahu i k sobě samým. Pořád je co zlepšovat, pořád je třeba se snažit. Najednou se pachutí rozplynula a přišla radost a úleva.

Mnohokrát jsem si na jeho slova vzpomněla. Pracovat se svými nedostatky je vlastně nutnost, která ale stojí za to.

Lucie Diblíková

SVĚŽEST A SKROMNOST

S Danilem jsme se poprvé setkali na konci léta 1990. Jako čerství novomanželé jsme jeli na setkání pro snoubence a novomanžele v Římě. Byl nás plný autobus mladých párů a byli jsme překvapení, že snoubenci ze západních zemí

jsou mnohem starší než od nás. Právě Danilo nám vysvětlil, že snoubenci ze západních zemí se do svatby z různých důvodů moc neženou. To ovšem přinášelo do jejich vztahů značná rizika. Požádal nás, abychom všem předali svědectví o tom, že vztahy se nedají budovat na dálku, že doba snoubenectví je doba intenzivního poznávání druhého Božím pohledem, a že pro každý vztah je potřeba vzít na sebe zodpovědnost.

Uvědomili jsme si, že Danilovi a Anně Marii šlo o každý vztah, o každou rodinu. Na jejich vztahu jsme viděli svěžest a radost, jako by to byli oni, kdo právě procházejí snoubenectvím.

Vždycky, když byla příležitost jet na setkání rodin a naslouchat jejich slo-

vům, byla to pro nás láková výzva a po každé jsme jejich svěžest a moudrost mohli nasát i do našeho manželství.

Když pak byli v České republice, všimli jsme si, že jsou nejen velmi moudří, laskaví a stále zamilovaní, ale také skromní. V té době jsme měli pět dětí a prostředků nebylo mnoho. Bylo vidět, že k jejich manželskému štěstí není potřeba hmotných věcí, ba naopak. Vyzařovala z nich láska k Bohu a k sobě navzájem. To bylo velmi oslovující a toužili jsme jako oni kráčet v životě k Bohu jako rodina. Zkrátka byli a stále jsou našimi vzory.

Martina a Karel Fürstovi

NEPŘEBERNÉ MNOŽSTVÍ INSPIRACÍ

Přestože byli velmi odlišní, vnímali jsme krásu harmonie mezi nimi. Otevírali naše srdce, a když odpovídali třeba na otázky rodin, snažili se vždy porozumět, pochopit a hledat odpovědi s pokorou, naslouchajíc Božímu hlasu.

Byli pro nás skutečným vzorem a jejich odkaz, kterým je krása a dynamika milující otevřené rodiny je aktuální i dnes, protože v sobě ukrývá nepřeborné množství inspirací, které je možné stále objevovat a podílet se tak na tom, aby svět byl lidštějším místem, ve kterém je možné zakusit Boha.

Helena a Josef Veselých

1. **Nové rodiny** vznikly v roce 1967 jako součást Hnutí fokoláre.
2. Podle životopisu čteného na pohřbu Danila Zanzucchiho, Castelgandolfo 19. 11. 2022 a článku *Můj přítel Danilo: 100 let*, Nové město 7/2020, str. 16.

Anna Maria a Danilo Zanzucchiovi při několika návštěvách České republiky přinášeli svědectví o kráse života jednoty v rodině.

Foto: archiv Světové rady církví

Prezidentka Hnutí fokoláre Margaret Karramová při návštěvě Světové rady církví.

Držet se za ruce a kráčet společně

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Představitelé Hnutí fokoláre na návštěvě ve Světové radě církví

Světová rada církví (SRC) přijala 28. listopadu 2022 Margaret Karramovou a Ješúse Morána, prezidentku a spolupředsedu Hnutí fokoláre, a další zástupce tohoto hnutí. Měli možnost si prohlédnout Ekumenické centrum a mluvit o jednotě, o smíření, o závazku k budování mezináboženského dialogu a o komunikaci.

Úřadující generální tajemník SRC, reverend profesor Ioan Sauca, vyjádřil uznání za četné příležitosti, při kterých SRC a Hnutí fokoláre, které se nedávno zúčastnilo 11. valného shromáždění SRC v Karlsruhe (Německo), v minulosti spolupracovaly.

Rev. Sauca uvedl, že SRC vnímá důležitost spolupráce a vzájemné podpory s Hnutím fokoláre. „Křesťané z různých církví patřící k Hnutí fokoláre se účastnili valného shromáždění SRC¹ spolu s delegacemi svých církví,“ poznamenal a připomněl dlouhou historii spolupráce mezi oběma skupinami.

„Váš závazek podporovat dialog mezi křesťany, židy a muslimy, stejně jako vaše podpora sbližování mezi Izraelci a Palestinci, jsou zdrojem velké inspirace,“ řekl generální tajemník.

Kromě toho pracovníci SRC a zástupci Hnutí fokoláre zhodnotili dosavadní a budoucí oblasti spolupráce a podělili

se o své zkušenosti s jednotou a ekumenismem.

V srdečném pozdravu vyjádřila Margaret Karramová velkou radost z příležitosti navštívit SRC po 20 letech od poslední návštěvy Chiary Lubichové, zakladatelky Hnutí fokoláre.

„Před dvaceti lety sem přijela Chiara Lubichová, zakladatelka Hnutí fokoláre, na pozvání tehdejšího generálního tajemníka Konrada Raisera a profesora Ioana Sauky,“ řekla Margaret Karramová. „Jsem velmi vděčná, že tu dnes mohu být s vámi a připomenout si toto výročí. Chválím Boha, protože si uvědomuji, že kráčím po půdě, kterou považuji za posvátnou díky zkušenosti bratrství, kterou Rada nabízí křesťanům a světu.“

Margaret Karramová ujistila SRC o vůli a ochotě Hnutí fokoláre pokračovat ve spolupráci. „Chci dodat, že nejenže můžeme kráčet společně, ale musíme se držet za ruce (...), jít vpřed bok po boku.“

Reverend profesor Jerry Pillay, nově zvolený generální tajemník SRC, ocenil různé příležitosti, při nichž společenství Hnutí fokoláre a SRC v průběhu let mezi sebou sdílely myšlenky a poznatky. „Naše spolupráce probíhala na mnoha různých úrovních,“ dodal.

*Převzato z www.focolare.org
(zdroj: www.oikoumene.org),
redakčně upraveno*

1. Jedenácté valné shromáždění SRC proběhlo na začátku září 2022 v německém Karlsruhe.

Dialog má v mém srdci výsadní postavení (...) Zakusila jsem, jak je důležitý dialog, který boří předsudky, živí vzájemné poznání, autentické naslouchání druhému a navazuje vztahy s těmi, kdo smýšlejí jinak než my, nebo s těmi, kdo dokonce provokují a působí bolest. Viděla jsem, jak se hroutí zdi podezíravosti a lhostejnosti, jak vznikají vztahy a skupiny dialogu, které jsou stále živé a fungují. Proto je mou osobní prioritou pokračovat ve zkušenostech upřímného přátelství mezi Hnutím fokoláre a Světovou radou církví (...). Z celého srdce potvrzuji, že chceme obnovit závazek, který před 20 lety přijali reverend Konrad Raiser a Chiara Lubichová. Cituji: „Stále více podporovat dialog mezi lidmi. Dialog, který není v rozporu s teologickým dialogem, ani s jinými formami tradičního dialogu mezi jednotlivými církvemi, ale který právě naopak podporuje a urychluje naplnění Ježíšova odkazu: ‚Aby všichni byli jedno, aby svět uvěřil.‘ (srov. Jan 17,21)“

(Z proslovu Margaret Karramové ve Světové radě církví)

NEW YORK

PODLE SKUTEČNÝCH UDÁLOSTÍ
PÍŠE A KRESLÍ HELF A CZINA

POTÉ, CO OSTATNÍ BEZDOMOVCI ZJISTILI, JAK
FOKOLARÍNÍ POMOHLI VALENTINĚ, ZAČALI SE
NA NĚ OBRACET S PROSBOU O POMOC.

Foto: Petr Diblík

Prořezávej prozíravě

(ZA)MYŠLENKA

Dnes ráno jsem četl v Řeholi sv. Benedikta o vztahu představeného k bratrům, konkrétně o korigování chyb či neřestí. I staletími prověřenou řeholi je potřeba číst v kontextu celku a doby, ve které byla napsaná. A podobně jako u Písma, každá generace nahlíží nově to, co jí bylo tradicí předáno, aby se pokusila o kousek více nahlédnout do neproniknutelné moudrosti Boží.

Benediktova pasáž o korekci neduhů je přímočará. Zdůrazňuje, že milosrdenství opata má vždy vítězit nad přísností a v případě, že musí korigovat něčí chování, má se vyvarovat extrémů. V opačném případě riskuje, že při snaze odstranit rez může zničit samotnou nádobu či dolomit nalomenou třtinu. Vzápětí Benedikt dodává, že chybám se nemá dát volný průběh, opat má „*prostrhávat s prozíravostí a láskou, tak jak to vidí jako nejlepší pro každého bratra osobně*“.

Příběh prostrhávání či prořezávání mě zaujal. Tento týden prořezávám

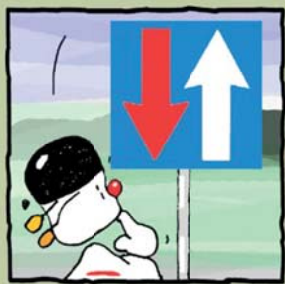
stromy v malém sadu. Není to složitá činnost, ale člověk musí vědět, co dělá, musí pro to získat cit. Potřebuje najít dobrého zahradníka, naslouchat a dívat se. Jinak riskuje, že příliš tvrdým přístupem stromy zničí, anebo naopak, přílišnou jemností a ostychem říznout nedovolí stromům ani ovoci vyrůst v plné kráse a šťavnatosti.

Přestože jsem sledoval svého dědečka a později jiné zahradníky a sám již pěknou řádku let stromy prořezávám, v každé nové sezóně strávím vždy hodinku oprášením teoretických znalostí, než vyrazím do sadu. A do toho čtu ono Benediktovo: „*Láska a prozíravost ke každému „na míru*““. Na to nemusíš být představený, to platí mezi bratry a sestrami nebo ve vztahu rodič-dítě či mezi (spolu)bratry zrovna tak. Když řežeš strom, nejdřív poodstoupíš, zkusíš ho jako celek a uděláš si představu, co zhruba potřebuje. Byť je každý originál, většina z nich se v základních konturách podobá. Někdy však přijde výzva extrémní jinakosti. A tehdy musí nastoupit obezřetnost. Ve zmíněném sadu je jeden strom, který se vychyluje k severu, a to úplně,

na jih bych větevku pohledal. Prořezával jsem tedy obezřetně, ale druhý den přišel David, šéf sadu, zkoukl moji práci znaleckým okem a u tohoto stromu zůstal stát. Pak prohlásil: „*Měli bychom mu ještě ulehčit a podepřít kmen, co myslíš?*“ Chvilí jsme nad ubohou jabloní dumali a pak jí výrazně odlehčili.

Hezky se to sešlo – prořezávání a Benediktovo poučení, jak korigovat neduhy bratrů. Vždy mám rád, když se duchovní slovo trefoří do konkrétní činnosti v daném dni či týdnu. A trefoří se skoro vždycky, jen si všimnout. Víc než korekce neřestí mi šla hlavou ale jiná věc. Opat, šéf podniku, vrchní zahradník, předseda vlády či rodič, chtějí-li svoji roli zastávat dobře, potřebují poslouchat, potřebují nejen vidět, ale také slyšet. Nepředstírat, že naslouchají, ale skutečně naslouchat. Chiara Lubichová tomu říkala „naslouchat onomu hlasu“, hlasu Božímu, který je přislíben těm, kteří usilují o život v duchu evangelia. Začal nový rok a s ním nová předsevzetí. To své jsem si již vybral: „Naslouchej!“

Petr Diblík

Jít proti proudu

Ve školce se Chiara Luce dobře baví a ráda si hraje s ostatními dětmi. Je tam ale jeden chlapec, který se nechová dobře k ostatním dětem a dělá jim naschvály. Ale ona se mu nevyhýbá, s trpělivostí a úsměvem je připravena mu prominout, když dělá naschvály.

Jednou večer píše tuto zkušenost:

„Jedna kamarádka má spálu a všichni mají strach ji navštívit. Se souhlasem mých rodičů jsem jí přinesla úkoly, aby se necítila sama. Myslím, že víc než mít strach, je důležité milovat.“

Chiara Luce Badano (1971–1990)

		1	2	3	4	15	4	1	2	3	4	15	4	3	2	1
1	1															
3	1															
5	1															
7	1															
9	1															
1	1															
1	1															
1	1															
1	1															
1	1															
1	9															
1	7															
1	5															
1	3															
1	1															

Pokud tento typ křížovky luštíte poprvé, přinášíme vám několik tipů, jak hlavolam vyplňovat:

- Každé číslo v legendě určuje počet za sebou následujících vybarvených čtverečků.
- Mezi jednotlivými čísly je vždy minimálně jeden prázdný čtvereček.
- Čísla v legendě jsou uspořádána ve správném pořadí.
- Doporučujeme začít od největších čísel a zjistit, kam by vybarvená řada čtverečků zasahovala, kdyby začínala hned z jednoho okraje a pak z druhého. Čtverečky, na kterých se obě varianty shodují, vybarvěte.
- Potom porovnejte zjištěné údaje v řádcích a sloupcích a možná zjistíte, že některá políčka určitě zůstanou prázdná. Můžete si je označit tečkou.

Foto: Veronika Jurásková

Foto: Ludmila Šturmová

Foto: Mária Lieskovská

Během prosince skupinky dětí gen v Praze (2, 4, 5) a Brně (1) nabízely své výrobky na adventních trzích (a nejen) a výtěžek věnovaly na:

- Pomoc lidem postiženým válkou na Ukrajině.
- Projekt NEST, v rámci něhož se pomáhá dětem na ulici v Pakistánu. Jejich situace se ještě zhoršila kvůli dopadům katastrofických povodní.
- Pomoc pro mateřskou školu „Laudato Sí“ v Limě (Perú), kam dochází děti z chudých imigrantských rodin. Velkou část jejich výrobků tvořily figurky malého Ježíška, aby připomenuly skutečný význam Vánoc – oslavu narozenin Ježíše. Zapojily se tak do akce, která probíhá v rámci Hnutí fokoláre v různých zemích.